

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 2 k.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvevő:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben na. nuz. nérdva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, február 27.

Az ultimatum hatása.

A krétai kérdés újabb forduló, újabb bonyodalom elé érkezett. A szent-pétervári szokatlan formájú ultimatum képezi azt a legújabb forduló pontot.

Eleinte oda mutatott minden jel, hogy Oroszország is Görögország háta megett áll. Publikálták az özvegy czárné sürgönyét, melyben nemcsak azt mondja, hogy aggódik György herczegért, hanem megígéri, hogy mindent elkövet a görög udvar érdekében.

Időközben megtették az előkészületeket a téli hadgyakorlatokra, vagyis — laikus nyelven szólva — mozgósítottak néhány hadtestet. Véletlenül a »téli hadgyakorlatok« színtere — nagyon közel esett a román határhoz. Ez természetesen arra ösztönözte a szomszédot, aki úgy sem tudja elfelejteni Beszarabia elvételeit, hogy ő is mozgósítson.

És most, mikor a thessáliai határon is már már csataképpen áll a két ellenséges tábor, akkor éppen Oroszország áll elő, hogy visszavonulásra kényszerítse a békebonító görög királyt.

Ha ez az ultimatum biztosítaná az európai békét köszönettel tartoznánk Oroszország erélyes külügyminiszterének, Murawiew grófnak. Csakhogy ez a diplomaciai okmány éppen azt árulja el, hogy most

sincs meg az egyetértés a hatalmak között s ebben rejlik a háboru csirája.

Csaknem ugyan abban az időben, mikor Pétervárról ugyancsak rövidre szabott záros határidő alatt követelik a görög csapatok visszavonását és elég érthetően hangsúlyozzák Törökország integritását, — ugyanakkor Angolország azzal kecsegteti Görögországot a visszavonulásra, hogy biztosítja Kréta autonómiáját. Így is nehezen szánja rá magát ez a fellelkedett kis ország a meghátrálásra, de ez esetben még sem lenne a rückwärtskoncentrirung olyan szegényteljes. Oroszország követelése azonban mélyen sértő és megalázó. Az angolok kívánságára azt sürgönyözte a görög király a walesi herczegnek, hogy lehetetlen megtennie. Remélhető-e, hogy eleget tegyen a Pétervárról jövő kívánságnak?!

Angolország az utóbbi néhány hét alatt ismétellen kimutatta, hogy pártfogolja a görögöket. Szemet hunyt, mikor a görög hajók a krétai partokhoz értek, engedték partra szállni a görög csapatokat, megakadályozták a nagyhatalmak által tervbe vett blokádot. Vajjon most Oroszország fellépését nem fogja-e ő is sértésnek venni? Ha nem is neki szól az ultimatum, de minden bizonnyal az ő tervei ellen van irányítva.

Pedig Angolország közreműködése nélkül sikertelen a nagyhatalmak együttes

akciója. A leventei vizeken neki egymágának több hajója van, mint a többi összes nagyhatalmaknak együttvéve. Ez eléggé mutatja azt, hogy nélküle sikertelen lenne a nagyhatalmak fellépése.

Eppen e perczben vesszük a sürgönyt, hogy a görög király még tegnap este — kétségkívül az orosz ultimatum hatása alatt — *azt sürgönyözte Londonba*, hogy **elfogadja a nagyhatalmak feltételeit.**

De vajjon már most az angol vagy az orosz pso pozíciót fogadta-e el? Az angol közvélemény annyira pártolja a görögöket, hogy nem engedné meg a kormánynak közreműködni Görögországot oly mélyen megalázó orosz pro pozíció végrehajtásában.

Mit felelt Bánffy Kossuth Ferencznek a krétai ügyben hozzáintézett interpellációjára? — e pillanatbn még nem tudjuk. Elég óvatos volt, hogy megvárta Salisbury és Marschall nyilatkozatát. Szerencse, hogy nem ő rá van bízva a külügyek vezetése.

Görögország meghátrálása mindenestre reményt nyújt a békére; egy másik biztató és megnyugtató jel az a hír, hogy most már *hétfőn reggel bizonyosan* indul királyunk ő Felseje Cap. St. Martinba néhány heti pihenőre, — de még mindig nem vagyunk — — — a bonyodalom végén. Félős, hogy a thessáliai határon üt ki a baj.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Az ápolónő.

Az orosz-török háború idejéből meséli Varén.

Finnből fordította: VINCZE JÓZSEF.

Ezredem ügyében utazva Radope hegyein át este felé Filipopolisba értem. Mivel már kissé megkéstem, resteltem a szállásmester után nézni, hanem inkább bementem egy vendéglőbe, a hol szobát kértem. Azt mondták hogy külön szobájuk már nincs, hanem egyik szobában akad egy le nem foglalt ágy, ha nincs kifogásom az ott szállásoló katonatiszttel egy szobába lenni. Beléptem a szobába. Ott találtam egy élte delében lévő embert, a ki az asztalon valamit írt. Röviden megismertettem a helyzettel. A szürkületben arc vonásait nem tudtam szemügyre venni.

— Nini! Hát te vagy? Isten hozott barátom, soha jobbkor legalább megmentettél a hosszú, unalmas estétől. Dóbd le a kardodat és ülj mellém az asztalhoz! Mig így beszélt, az alatt meggyújtotta a gyertyákat.

Most már figyelmesen megnézhettem az én szobatársamat. Mindjárt eszembe jutott, hogy úgy körülbelül három évvel ezelőtt láttam utóljára. Épen akkoriban nevezték ki tisztnek és Dél-Oroszország valamelyik kisebb városában alkalmazták is. Könnyen rá lehetett ismerni, bár azóta nagyon megfőrfiasodott; csak abban

ütött el a régitől, hogy piros arczszínét sápadtság váltotta fel és a mint még jobban meg néztem, csak mostanában begyógyult mély sebhelye keltette fel figyelmemet. Az egész homlokán át a hajkorona között húzódott ez a pirosas sáv. Megkezdtem a beszédet.

— Minek köszönhetem, hogy itt talállok?

— Mielőtt elválnék, elmesélem az egész élettörténetemet; hanem menjünk le előbb az étkezőbe, vacsora alatt aztán rendbe szedem gondolataimat, hogy mindent és mégis röviden mondhassak el.

Írószereit összeszedte, azután lementünk az étkezőbe, a honnan a kertbe utasítottak. Itt már terítették számunkra. Kis rumeniai banda játszott felkapott darabokat. A közöket valami arczjátékos töltötte be bohóskodásaival. Mindenféle szemfényvesztő mutatvánnyal hozatott elő. De még más meglepetés is várt reánk. Már a város kapuján olvastam egy hirdetésről, hogy új csillag, üstökös tünt fel a látóhatáron vagy köznapiasabban szólva valami cigányleány mutatja be táncz-és ének művészetét. A közönségben nagyérdeklődést keltett ez az új csillag. — Beszélték, hogy a nyáron egy csinos fiatal embert bódított el, a ki utána is ment. Nem volt hát csoda, ha a fiatal tisztnek annyira érdeklődtek az iránt, a kinek a szépsége már nem egy szívet hozott zavarba.

Csakhamar meg is láttuk a csillagot. Valóban érdekes volt megnézni. Bájos, fiatal leány volt, hosszú, göndör haja olyan sötét, akár csak az éj; szeme akár csak valami drágakő,

úgy villogott. Mozdulataiban mesterkéletlen könnyedség uralkodott. Hanem a mi mindenek fölött hatásos volt, az bódító mosolyában rejtett, a melylyel megköszönte a közönség tapsviharát.

— Hihetőleg valami mulatság lesz még ezután? Na, nem maradnánk itt, hogy meglásuk a tánczosnő hódítását.

— Nem, én nem maradok, te igen, ha kedved tartja.

A viláért sem gondoltam volna, hogy ilyen hidegen elveti ajánlatomat. Hisz a hogy a multból ismertem, nem vetette meg az ilyes alkalmakat. De nem akartam elválni tőle, mert élettörténetét akartam meghallani. Hát nem sokára vissza is mentünk szobánkba.

Mikor már kényelmesen elhelyezkedtünk hát csak bele kapott a történetbe:

— Nemde csudálkoztál előbbi magaviseletem fölött, de azt hiszem másképp ítélsz, ha mindent elmondok.

Láttad homlokomon azt a mély sebet. Elhíheted, hogy sokan már mint halottra gondolnak rám, mert csak őrző angyalomnak köszönhettem életemet. Hát ez így történt. Mikor Filipopolis külvárosát rohammal bevették egyszerre csak óriási csattanást halottam, szemem előtt az egész világ lángba borult, aztán sem mire sem emlékezem. Csak néhány hétre jöttem eszméletre, a mint később elmondták nekem. Mély kábultságban feküdtem. Elsőben semmit sem hallottam, azután valami révedezet elém majd mintha fokonsint erősülő hang ütötte

A krétai magyar consulok.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a Kréta szigetére kinevezett magyar consulok neveit s ezek a következők: Kaneai consul: P i n t é r Gyula; hivatali kerülete Kréta vilájet Kandia és Retimo szandzsákok kivételével. Consuli ügynök a Kandiai szandzsákban B e r i n d a József, a retimóiban Trifilli Tivadar.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, február 27.

Elnök: Láng Lajos.

Jegyzők: Lakatos, Eszterházy, Molnár.
A kormány részéről jelen van: Wlassics.

Az elnöki széklet Szilágyi Dezsőtől ismét Láng Lajos vette át. Ma tehát nincs kilátás viharra. A padok üresek, a miniszterek félkörében csak Wlassics ül, a kinek a tárczáját tárgyalják.

Az első szónok ma kormánypárti: *Groisz Gusztáv*, a ki nemrég még kolozsvári ellenzéki vezér volt. Tekintélyes megjelenésű öreg ur, a ki azonban avval az erdélyi pátoszszal beszél, melyről a bérczes kis haza gyermekei csak hosszabb parlamenti gyakorlat után tudnak leszokni. Így a hatás nagyon lanya volt. Pedig nagyon népszerű kérdéshez szólt. A nemzetiségről szóló törvény haladéktalan revízióját sürgette. Különösen a közép és felsőoktatás államosítását hangoztatta, mert a nemzetiségi középiskolák kész agitátorokat nevelnek.

Serbán Miklós: Ez nem áll!

Groisz Gusztáv tudja, hogy felekezeti szempontból ez az eszme akadályokba ütközik, de meg van győződve, hogy a hazafias magyar felekezetek meg fogják hozni azt az áldozatot, hogy a magyarság érdekeiben államosítottatni engedjék iskoláikat. Csak úgy lehet a kérdést megoldani, ha a közép- és felső oktatást általánosan államosítják, nem pedig a nemzetiségi iskolák külön való államosításával. Kolozsvári egyetemről is volt, szó melynek ő is professzora és azt ajánlotta, hogy a kolozsvári egyetem tanárainak fizetését tegyék egyenlővé a budapesti egyetem tanárainak fizetésével. Sokáig beszélt erről is a professzor ur, de két órai szónoklás után, déli 11 órakor még evvel lepte meg a házat:

— Most pedig rátárek a katolikus autonómiaira.

Erre azonban már nagyon kevesen voltak

kíváncsiak. A hallgatóság jó része a folyosóra vonult. A költségvetést általánosságban elfogadta.

Wlassics Gyula kultuszminiszter: Előbb általánosságban feleli, hogy ő az ő programját kifejtette választói előtt. Hangsúlyozza, hogy a társadalom minden tényezőjének fokozatosabb tevékenységet kell kifejteni a kulturában. — Azután a *felső oktatásról* szól. Ma a felső oktatás az egyetlen, mely törvénnyel szabályozva nincs, annak reformja szükséges. Ma még azt se tudjuk, hogy mi az egyetem? Az nincs a törvényben meghatározva.

Ha a felekezetek egyetemet akarnak, nem tudjuk, hány karból álljon; s legnagyobb bajunk van a theologia felállításával. — Ma az állam és egyház szétválasztásáról beszélnek. Ez téves felfogás. Lehet szó az állam és egyház hatáskörének szétválasztásáról s ő nagy sulyt fektet arra, hogy pl. az állam kellő befolyással legyen a *papképzésre*, hogy azok ne tisztán a szűk semináriumi falak között képeztessenek, hanem az egyetemen is. (Helyeslés a szélsőbalon.) A kérdés legjobb megoldása, hogy Budapesten az egyetemen r. kath. és gör. kath. és gör. keleti szerb szemináriumot állítson fel, Kolozsvárott pedig egyesült protestáns és gör. kel. román szemináriumot.

A mi a *tanárképzést* illeti, attól az elvtől, hogy ez az egyetemen történjék, el nem tér. Rellektál Konkolyinak a csillagda felállítására vonatkozó beszédjére s kijelenti, hogy a mint a pénzügyi viszonyok megengedik, fölállít egy csillagászati tanszéket. A vidéki akadémiák színvonalának emelésére törekedni fog s ha szükséges, vizsgáló biztosokat fog kiküldeni.

Attér azután a középiskolákra. Fölveti az *egységes jogositású középiskolák* eszméjét, melyeknek az volna céljuk, hogy mindegyikben más-más szakot tanítsanak mint főtárgyat s hogy így kiki hajlamai szerint képeztethesse ki magát abban a szakmában, melyre tehetsége legjobban vonzza. — Helyeslőleg említi fel az olyan internátusokat, melyeket a középiskolákkal bíró városokban maguk a községek állítanak fel. Mint pl. a gyertyámosiak internátusa Szegeden.

Szól ezután a *tanárok fizetéséről*. A kormány megkezdte a fokozatos javítást és folytatja is. Sohase mulik az a rosszakaraton, hanem a pénzügyi helyzetben.

Reflektál ezután Rátkay szavaira, melyeket a tankönyvekre és a közoktatási tanácsra nézve mondott s némely felvilágosítást ad. Kijelenti, hogy jó magyar olvasó könyvre ő is helyesli meglehetősen nagy díj kifizetését. Egy magyar tudományos kézikönyv megismerésére is sikerült megnyerni a kiváló tudósokat.

— Nemcsak az enyém, doktor úr, a mi együtes fáradozásainké az eredmény. Meg az ő erős szervezete is segített valamit elő a fölépülésben.

A zsolttárolvasó hangjára ismertem a leány beszédében.

De hiszen akár vasból is lehetett volna a csontja, nem jön ez vissza a másvilágról maga nélkül.

Ez alatt teljesen magamhoz tértem s rájöttem, hogy rólam van szó. Valamiképen észre akartam magamat vetetni, akár egy mozdulattal akár egy hanggal.

— Csak nyugodtan jó uram! figyelmeztetett egyszerre az orvos parancsoló és mégis nyájas hangon. Az ön élete egy hajszálon függ. Tehát csak csendesben, egy hangot se merjen szólni, így még újra lehet ember.

Ugyanekkor mintha valami jeges ruhát borítottak volna fejemre. Egész valómat olyan jól eső nyugalom, boldogság töltötte el és ennek a hatása alatt elaludtam. Meddig aludtam, nem tudtam, de már teljesen magamhoz jöttem fölébredtem. Átkondoltam a lefolyt eseményeket és most jöttem rá, hogy a török ütég támadásakor kaptam ezt a sebet. Eszembe jutott a zsolttár olvasó még a hangja is.

Csak hogy ez a hang olyan ellentétes érzelmekbe kevert. Elsőben a végtelen hála érzete fogott el; hanem egyszerre kínos gondolat kapott meg, ami összetörte lelkem békéjét. Mert ha az én betegápolóm az, a kire gondoltam, akkor jobb lesz a föld alá sülyednem szegyenemben. Mintha csak tüzes betűvel írták

Attér azután a *népoktatásra*. A népoktatás köréből már eddig is kivette a *polgári oktatást*. A népoktatás általános revíziójából egyelőre csak ennyit mondhat. Kálmán szavaira, aki az elemi iskolák vallástalanságát emlegette, kijeienti, hogy ez nem áll. De ha így van, akkor magukra vessenek, mert a népiskolák 3/4 része az ő kezükben van. (Zaj a néppárton. Helyeslés jobbról.)

Szól az ismétlő gazdasági iskolákról, melyeket a földmívelési miniszterrel egyetemben állít fel. A tanfelügyelőről szólva, kijelenti, hogy be akarja hozni a *tanfelügyelői szakvizsgát*. Ami a tanítók fizetését illeti, konstatálja, hogy körülbelül 2000 román tanító van, akik nem érték el a fizetési minimumot s nem folyamodtak a felajánlott segélyért. Ebben a legszigorubb vizsgálatot fogja indítani, mert az se helyes, hogy itt törvényt hozzanak az ő érdekében, melyeket azután nem vesznek igénybe.

Wlassics Gyula a felső leányiskolákban két éves tanfolyamot ígért behozni, továbbá képző művészeti akadémiát alapít. Beszédét a jobboldal éljenzése közepette befejezte.

Bánffy felelt Kossuthnak, hogy Krétában a *háboru eshetősége ki van zárva*, mert a nagyhatalmak nem engedik, hogy Görögország amuktálja Krétát. A szultán fenhatóságát és autonómiáját fentartják. Görögország ellenesetleg kényszer eszközöket használnak.

Perczel a Várossy interpellációjára felelt a erikarczfalvi szolgabíró ügyében.

A Ház mindkét választ tudomásul vette.

A színház a Bémer-téren.

— Az újabb tervezet.

Városszerte nagy érdeklődést keltett a polgárság s különösen a városatyák körében az az életrevaló terv, a mely szerint megvalósítható a városi pénztár minden megterhelhetése nélkül, a nagyváradi állandó színháznak a Bémer-térre építése.

Hosszu évtizedek alatt, a mig a színház kérdése a mai állapotáig jutott, mindig és mindenki a Bémer-teret vélte a legalkalmasabb területnek, a hol a színház a város díszére, minden városrészből legkönnyebben megközelíthető pontra építhető.

Csak is az utolsó időben, az óriási kisértési összegek, a melyeket a szakértők felszámítottak, riasztotta vissza a színház barátait és a városatyák tulnyomó részét attól a

volna elém ezeket a szavakat: *Te nyomorult, nősábitó!

Megint ott voltam Poltaván, mint három évvel ezelőtt. Szomszédunkban lakott egy szegény árvaleány. Szépsége mindjárt magára vonta a figyelmemet és azonnal tört vettem az útjára. Nem is volt nehéz meghódítanom a szegény, tapasztalatlan leányt, mikor a rokonai is kezemre játszottak; persze azt hitték, hogy házasság lesz ennek a vége. Nem hiszem, hogy olyan könnyen elbolondítottam volna azt a szegény leányt, ha csak nem hitegetem a legszentebb és legesábitóbb ígéretekkel. Az igazat bevallva, elsőben az volt a szándékom, hogy a mint a kellő kort betöltöm, mint szegény leányt hozomány nélkül nőül veszem.*

Hanem a mikor olyan hamarosan tele tudtam beszélni a fejét és az első kábultság eltűnt szívem egyszerre elhidegült irányában és bírálgatni kezdem lánykámát. Nagyon könnyelműnek kell lennie csapodár teremtés válnék belőle a ki még szégyent hozna a fejemre pedig még egy foltoeska mocsok sem került a nevemre.

Kapva kaptam az alkalmon mikor nem sokára segédtsztnek tettek át a szomszéd állomásra. Egészen szabadnak éreztem magam midőn a vonatra ülve ott hagytam a poltvoai állomáson síró leánykámát. Hamar kipárolgott az a kaland a fejemből hisz az új szolgálatban

* Oroszországban az a törvény divik, hogy a 23 éves katonasízt megházasodhatik, ha a leánynak 5000 rubel hozománya van; a 28 éves pedig hozomány nélkül is nősülhet.

volva meg a fületem. A miséző pap susogása majd a temetés zsolttárainak szomorú éneke jutott eszembe. Mind inkább magamhoz jöttem, bár még mindig nem tudtam megérteni, mire céloz ez az ének. Végre azt hittem, talán már halottnak is gondolnak, hogy egy szikrányi életjelt sem látnak bennem és én is már csak lélekben látom mindezt.

Egész örökkévalóságnak tetszett már ez a pillanat, nem tudtam, élek-e vagy eltemettek már? De a zsolttár olvasó susogása megint magamhoz térített. Nem lehetett valami fizetett imádkozó, mert olyan odaadólágg olvasott, néha szívből felsóhajtott, mintha ki akarna engesztelni valakit, vagy maga is vigasztalást, segílyt keresne. — Maga a hang is olyan ismerősnek tűnt föl előttem, mintha csak hallottam volna már valahol. Belopodzott a szívbe, megmozdította, életre csalta annak érzelmeit, jól eső nyugalmat kölcsönzött neki. Végre elhallgatott s én is vissza sülyedtem érzéketlenségembe,

Mikor újra magamhoz tértem, olyan zavartak voltak gondolataim, nem tudtam, élek-e még, vagy meghaltam. Aztán a fejemet éreztem, hogy van, hogy valami bántja. De ez mind csak úgy rémlett előttem. Ismeretlen férfiú szólalt meg egyszerre csak mellettem.

— Na önnek nagy szerencséje van. Maga visszahívta azt az embert. Egyedül csak az ön gondos ápolásának köszönheti ez a tiszt, hogy életben maradt. Nem tudom fölfogni, hogy is maradhatott életben, mikor az egész koponyája szétrepedt!

régi tervtől, hogy a színházat a Bémer térre építsék, s mint egy kényszerűségből mentek bele abba a közgyűlési határozatba, hogy Nagyváradi színháza a Nagypiac-téren épüljön fel.

Nem vagyunk a színház építésének hívei, mert azt ez időszerint nem tudjuk üdvösnek elismerni, mivel szerintünk erre a célra nincs a városnak elég pénze. De ha már minden áron keresztül viszik a színház építését, azt kell mondanunk, hogy éppen a színház építését erőszakolónak lehet köszönni, hogy a színház építésének kérdése a jobb, helyesebb irányba lesz terelve. És pedig azért, mert a Felloer és Hellner cég által készített tervezet nyomán látta Sztrávil Ferencz fiatal építész a régi tervet megvalósíthatónak, hogy a város megterhelése nélkül az egyedül megfelelő helyen: a — Bémer-téren emeljék fel a színházat.

Az új általunk már ismertetett tervezet szerint a város csupán a színház céljaira megvett Safrád házat adná át, de ennek is nagy része utca és köztérnek maradna.

Az életrevaló tervezet részletezésében nem bocsátkozunk e helyen, mivel alább egész terjedelmében közöljük azon beadványt, mely már a holnapi napon a városi iktatóba kerül s egy kis jóakarattal még a márcziusi közgyűlés tárgyalás alá veheti azt.

A tervezet sorsa elé a legszebb reményekkel nézhetünk, mert már is a legtekintélyesebb városatyák többsége meg van nyerve az eszmének. A színház építése az új tervezet által nem lesz elodázva, a mit már eléggé bizonyít az is, hogy a beadványhoz tíz darab közjegyzői okmány van csatolva, a melyben az érdekeltek kötelezik a hozzájárulást, illetve telek átadást.

A még hiányzó 4600 frt fedezésére pedig a mozgalom vezetői egy magas rangú jótékony adakozó határozott s kész pénzzel egyenértékű ígéretet bírnak, *aki sajátjából fogja az összeget fedezni*, tekintet arra a körülményre, hogy a tervezetet keresztülvitele által utca nyitást és köztér fejlesztést ér el a város. Ez ígéret a márcziusi közgyűlésig tényleges formában is megvalósulást nyer a tanács előtt.

A tanács illetve közgyűlés elé terjesztendő beadvány a következő:

Tekintetes városi tanács!

Nagyvárad városi Tekintetes törvényhatósági Bizottsága 1893 évi szeptemberben 14-én tartott ülésében az állandó színház helyéül mert az akkori tervezetek és számítások szerint; a Bémer-téren megfelelő telek szerzése, a Bazar-szoros kibővítésével együtt mintegy 180-200000 forint kiadást igényelt volna, a nagyvásártérrel jelölte ki.

Az 1896 évi december 12-én tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlés pedig az állandó színház felépítését határozta el s a felépítési költség alapját jelölte meg.

A tekintetes törvényhatósági bizottság ezen érélyes elhatározása valóban elismerést és dícséretet érdemel, mert városunkban az állandó színház létesítése már nélkülözhetlen s így annak felépítése most már egy elhalasztatlan kérdést képez.

Am de mindenek előtt mint leglényesebb körülményként figyelembe veendő, miként egy oly magára hagyatott egyedül a saját erejére támaszkodó városnak — minő városunk is, jól meg kell fontolnia minden nagyobb áldozatot igénylő alkotásainak létesítésénél azon tényezőket, melyek annak fentartására s célszerű elhelyezésére befolyással bírnak; hogy azok a város oly pontján állítsanak fel, mely pont a létesítendő alkotás-természeténél és rendeltetésénél fogva az azt igénybevevő közönségre nézve legjobban hozzáférhetővé tegye s mind a mellett mentől kevesebb kiadást igényeljen.

Ilyen alkotás különösen az állandó színház!

Azt hisszük, hogy a város elfogulatlanul gondolkozó lakosainak nagyobb része e tekintetben velünk egy és ugyanazon meggyőződésben van, hogy Nagyváradi városnak / alatt mellékelt térképe szerint az állandó színháznak legmegfelelőbb s elvitáztatlan helye, mint a város központja egyedül csak a Bémertér lehet.

Az tehát vita tárgyát sem képezheti, hogy a Bémertér képezi városunk azon területének központját, melyben közönségünk azon tömege lakik, mely a színházat leginkább pártolja s mely az állandó színháznak állandó látogatója lesz.

Egyébként köztudomású dolog s így vita tárgyát szintén nem képezheti, hogy ez a pont Olasz városrészhöz, valamint újvárosnak Kosuth, Zöldfa és Kapuczinus utcák közepéről véve délnek is nyugatnak eső nagy területéhez közelebb fekszik, mint a nagyvásártéren építetik fel, akkor az csak Újváros csekély terüle-

téhez közelebb fekszik, mint a nagyvásártér s így kétségtelen, hogy ha az állandó színház a nagyvásártéren építetik fel, akkor az csak újváros csekély területében, Váralja, Velence és Csillagváros részekhez esik közelebb; már pedig kétséget sem szenvedhet, hogy ezen utóbb nevezett város részekben igen csekély a lakosság azon száma, mely a színházat állandóan látogatja.

A színház tartatása céljából legfőbb feladatunk az, hogy minden áron oda kell törekednünk, miként annak látogatottságát a legnagyobb mérvben előmozdítsuk s ez által annak jövőjét biztosítsuk, mert ha ezen egyedüli helyes iránytól eltérnénk, nem lehet más kilátásunk, sőt biztosra vehetjük, hogy különösen a téli időszakban a színház látogató közönségnek a kocsai nem állván mindenütt s mindenkor rendelkezésére, de meg nem lévén talán tehetsége és hajlandósága magát még ily nemű s felesleges kiadásokkal terhelni; a közönség nagyobb része kénytelen lesz a színház látogatásáról — legjobban akarata ellenére is, — lemondani, a minek aztán természetes következménye nem lehet más mint az, hogy a hivatalának magaslatán álló szintársulatot a város kénytelen lesz a közköltőből nagyobb összeggel segélyezni s mi pedig állandó jelleggel fogva több éveken át rengeteg összegre megy.

Helyre hozhatlanul elhibázott dolog lenne az állandó színháznak a nagypiacra való építése azért is, mert az sem céljánál sem rendeltetésénél fogva bele nem illeszthető a nagyvásári zajos forgalom keretébe, a honnan pártolást nagyobb látogatottságot nem várhat, hanem igenis annak csak is oly helyen kell állania, hol a sétáló közönségnek legnagyobb forgalmi útjában esik s körülötte oly természetű üzletek vannak s keletkezhetnek, melyek a színház fényes keretébe legjobban bele illeszkednek s a nagy közönség finomabb izlésének leginkább megfelelnek.

De ezen felül a vásár területéből ismét egy nagy terület foglaltatnék el, melynek tisztán tartása csakis parkirozás és kerítés által lenne elérhető, a mely pedig újabb pénzügyi áldozatot követelne, míg ellenben a Bémertéren ez minden kétséget kizárólag megtakarítható.

A nagyvásártér mulhatlanul szükséges jelenlegi területéből még többet elfoglalni — mint a már eddig ott felépített épületek, kihasznált telkek, közraktár és közúti vasúttal, — elfoglaltatott, — semmi esetre sem szabad, mert ennek az lenne a legbiztosabb de igen káros következménye, hogy az ott áruló meseteremberek s egyéb árusok, de legfőbbképen

új társakkal ismerkedtem meg s ezekkel vígan éltük a katonáéletet.

Ilyetén módon nem egy év múlt el de én rá sem gondoltam az én forró szerelmemre. Az új emberek új események a harc törre terelték gondolataimat. A *Balkan* névre tűzbe jött a katona, embervér csorgott alá a hegyeiken. — Biztosak voltunk, hogy Oroszország is belekeveredik ebbe a tréfába. Vajjon eszembe juthatott-e ilyenkor leányenyelgés? Most csak a háboru tűzelt bennünket. Végre elfjött az a nap is, mikor egyik reggel felharsant az induló. — Minek beszéljek a háboruról, ugy is jól ismered, csak annyit mondd, hogy győzedelmes nyomultunk előre Filippopolisig, a mikor nagy fordulat állott be életemben, még pedig a jobb irány felé.

Ráismertem ápolóm hangjára, bár eddig-él egy szót sem váltottam vele, nem is láthattam, mint a hogy senkit sem ájulásom óta. De mégis csak az a gondolat fogott el, hogy az én ápolóm más nem lehet, mint Petrovna Daria — így hívták a poltavai leányt. — Beakar-tam magamnak beszélni, hogy Danának lágyabb hangja volt, meg olyan könnyű vértű leány minden másra gondol, csak betegápolásra nem adja a fejét. Ah, van is Darianak annyi bátorsága, hogy szemtől-szembe mer nézni a háboru borzasztóságaival!

De ha mégis Daria lenne, neki kellene köszönnöd életed megmentését? Ez a gondolat tökéletesen megzavart, a hideg végig futott tagjaimon. Csak ekkor éreztem valóban, hogy élek, hogy érezni tudok. Megkísérlettem először

is összekulcsolni kezemet, majd a fejemig emeltem, így tapogatózva tudtam meg, hogy az egész be van pólyázva, hogy csak az orr és száj maradt szabadon. Majd később rájöttem, hogy éj van, de csak a nagy csendből sejtettem, melyet a legcsekélyebb zörgés sem zavart meg. Nemsokára mégis emberi hangok jutottak hozzám, majd megoldódás, mind közelebb, végre egészen melletttem.

— Jó reggelt Petrovna Daria! Hogy van? Ah, még az ágyban! Szólt a doktor és erről tudtam meg, hogy ki az ápolóm. — Azt hiszem, jól aludt?

— Jó reggelt doktor, felelt Daria. Igazán jól aludtam s egész könnyen érzem magam, hogy kipihentem a fáradságot.

Na, én még körülnézek a többi sátorban is, addig elegendő ideje marad felöltözködni.

Ezek után távozott a doktor. Tisztán hallottam, hogy gyengül fokokint lépéseinek zaja. Hallottam a ruha suhogását, a mint Daria melletttem öltözködött.

Csak a leányon járt gondolatom. Egyszerre világosan láttam a helyzetet. De csak gondolataimat tudnám rendbe szedni.

Mint a villámesapás, ugy ért a doktor és Daria beszélgetése. Kétkednem nem lehetett, hogy régi ismerősöm az ápolóm. Olyan nyomasztó volt ezt a gondolatot elviselni, mintha csak az egész világot hordanám vállaimon. Annál kínosabb volt ez reám nézve, mert mindenkitől érdemelhettem volna ezt a gyöngédséget, mint Dariatól, a ki olyan önzetlenül, olyan részvétellel ápol. Elég erősnek éreztem magam

a társalgásra; csak szót nem tatáltam, a mivel megkezdjem.

— Daria! Te vagy az én ukrainai ismerősöm?

— Az Istenért! Mit mondasz, hogy mersz beszélni? Az orvos szigoruan megtiltotta, hogy csak egy szót is szólj!

— Törődöm is én az orvossal, kérlek szabadíts meg kötelékeimtől, hogy láthassalak. A bizonytalanság jobban gyötör, mint sebam. Vajjon szerencsének mondhatom-e sebetem, hogy megismertetett a világ legnemesebb leányával? Vagy csak azért szabadítottál meg, hogy minél jobban láthassam boldogtalanságomat. Könyörülj rajtam Daria! — Ne utasítsd vissza ezt a kérésemet! Megőrülök, ha el nem mondhatom, a mi kinöz.

— Édesem! Hát egy pillanatig is tudnál bennem kételkedni? A jó Isten a megmondhatója, hogy szerelmem hozott a háboruba, mintha csak sugta volna valami, hogy itt szerzelek vissza, a kit hibámon kívül vesztettem el. És hogy nem vesztettem el reményemet, hogy megtudtam maradni, azt mind neked köszönhetem. Semmire sem becsültem magam, míg azt mástól nem követelhettem. Most már olyan nagy békesség tölti el szívemet, érzem, hogy ismét jogom van az élethez, mint másoknak.

Az utolsó szavakat már közvetlen melletttem mondta, bele kapott a kötés fölbontásába, de egyszer csak lehajtotta fejét mellemre és heves sirásra fakadt.

Egy szót sem tudtam szólani, csak átölel-

a vásárok igazi fentartó elemei: a vidéki árusok, és vásárlók vagyis a falusiak szekeikkel a piacz területéről teljesen ki, vagy nagy mérvben összeszorítottván ezek már ma is kényszerítettnek, a vásártér déli és keleti oldalai mellett levő házak udvaraiba szállni be, ahol magas szállás díjat kénytelenek fizetni, vagyis úgy szólván a piacz téren már ma is alig van elég helyök, a mely körülmény azon káros következményt szülte, hogy a vidéki lakosok nagy része nem is látogatja a nagyváradit vásárt csupán azért sem mert a megyei nagyobb vidéki városok vásárain még jobban és kevesebb kiadás mellett, kényelmesebben értékesítheti terményeit s áruait, minek következtében a helybeli iparosok-vevők hiányában, nem fogják tudni eladni készítményeiket.

Az előadottak szerint tehát nagyon természetesen a következik, hogy a vásártér elfoglalása folytán s a városok így módon való tönkre tételével a város jövedelme igen nagy mérvben csökkenni fog, míg a vásártér eldarabolásának meggátolása által a vásártér rendeltetésének megfelelővé tételvén, a város javára a jövőre nézve eimaradhatlan jövedelem biztosítottatik.

Nagyon csalódnak a nagy piaczi környék ház és üzlettulajdonosai, ha azt hiszik, hogy a színháznak a nagypiaczi térre való felépítése folytán házuk avagy üzletük forgalmasabb és jövedelmezőbb lesz, sőt ellenkezőleg elterelvén onnan a vásárt a tér keleti és déli részeibe, a vásár okozta forgalomtól elesnek; minélfogva ép nekik törekedniök kell, hogy a vásártér szétdarabolását — ha kell áldozatok árán is, meggátolják, minthogy az érdekükkel össze nem egyeztethető; — mert azt még csak képzelné sem lehet, hogy a színház látogató közönség — a közelében levő s oly természetű áruüzletekkel berendezett üzletekben még bevásárlásokat is fog tenni, holott a színház látogatása alkalmával oly nemű árukra, — mint a minők ott kaphatók, — szüksége nincs és nem is lehet.

A nagyvásártéri ház és üzlettulajdonosoknak; de főkép a városnak minden áron arra kell törekedniök, hogy ott a vásár mentől nagyobb és erőteljesebb lendületet nyerjen, hogy a vidéki forgalom a lehető legnagyobb mérvben előmozdítottassék s ez által a város jövedelme fokoztassék, mert hiszen kétségtelen, hogy a színház maga semmi idegen pénzt sem hoz be, sőt azt éppen a város lakosainak kell fentartani.

Az állandó színháznak felépítéséből e te-

tem Dariát. Lásd, féltem, hogy most újból elveszitem meglelt boldogságomat, a kit oly könnyelműen elvettem magamtól.

Majd magához jött és gyorsan eltávolította a köteléket fejéről. Erős fény csapta meg a szememet; hanem az elém táruló kép jobban bántott, mint a nap fénye. Képzetelemben csak azt a göngye, gyerekleányt láttam mindig, most előttem állott a kifejlett leány, a lemondás egyszerű ruhájába öltözött tündér. Arcza ugyan sápadt volt, hanem szeméből olyan végtelen jószág sugárzott felém, hogy csak dadogva tudtam kérdezni:

— Daria! Tudnál-e még egyszer hinni nekem? Remélhetek-e még egy csöppet is? Eltűdod-e felejteni a multat?

— Multat elfelejteni? — — — Mindent elfelejtettem, a mi bántott; hanem a mi szép volt, soha sem tudom. Csak azt az egyet remélem még, hogy ezt még folytathatjuk.

Igy beszélgetve ültünk az ágy szélén, nem is vettük észre, hogy jön az orvos, hogy már előttünk áll.

— Minden szentek! No már mégis csak az embereké ez a világ! Ennek már nincs szüksége orvosra. Ez alatt távozott. Mi sem igen tartóztattuk.

Még sokáig beszélgettünk ott s a világ legboldogabb embereinek éreztük magunkat. Azt hiszem, nem csodálkozol már közönyösségem miatt a komédiások irányában.

— Valóban nem, feleltem. S elgondolkoztam azon, hogy hány millió katonája van a czárnak s talán egygyel sem esik az meg, a mi ezzel az egygyel megtörtént.

kintetben legfeljebb csak az remélhető, hogy egy néhány vidéki család — a színház kedvéért — télire városunkban fogja lakását berendezni.

Az előadottak alapján tehát teljes meggyőződéssel állíthatjuk, hogy a színháznak és vásárnak egy térre való elhelyezése által, úgy az egyik mint a másiknak létkérdését, fennállását s jövőjét tennék kockára, a mennyiben ezen úgy czél mind rendeltetés és hivatás tekintetében egymástól lényegesen eltérő nagy alkotás egy helyre össze szorítva mulhatlanul megsemmisítene egymást.

Megvagyunk továbbá arról is teljesen győződve, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság nagy része csak azért határozta el az állandó színháznak a nagy piaczon való felépítését, mert úgy vélekedett, hogy a Bémer téren alkalmas telek megszerzése nagy áldozatokba kerülne, már pedig az állandó színházat okvetlenül fel akarja építtetni.

A szerzett tapasztalat azonban — habár a tizenkettedik órában is, — arra vezérelt minket, hogy pozitív tényekkel s adatokkal kimutassuk, miként a telek kérdésére addig fenforgott aggodalmak már ma teljesen megszűntek, alappal többé nem bírnak s hogy t. i. az állandó színháznak a Bémer téren való megfelelő telek szervére nagyon csekély, vagy éppen semmi áldozatot sem követel.

Ezen a közvetlen tapasztalatunkon alapuló állításunk bizonyítása céljából készült — a 2% alatt csatolt terv illetve térrajz a mely szerint ezen kérdés helyes és üdvös megoldá nyer, a mely szerint lehetővé tétetik, hogy a Fellner és Helmer bécsi műépítészek által tervezett állandó színház a Bémer téren építtessék fel, hogy az által egyrészt a Bémer tér mai tespedt, elhagyott elhanyagolt sőt szegényletes állapota rendeztessék, más reszről a Bazar szoros régóta vajdudó de igen fontos kérdése megoldást nyerjen végül hogy a Posta utca elejének megnyitása s a tisztán a fent elsorolt czélokra megvásárolt Safrád telek felhasználása által a kitűzött czél — minden áldozatok nélkül, — megvalósíttassék.

Hogy pedig az előzőleg készített tervezetek szerint az állandó színház épület nem volt elhelyezhető azon területen, melyen a jelen terv szerint elhelyezhető annak oka egyedül abban rejlik, hogy az előző tervezetek szerint a színház épület nagysága 60 m. hosszú és 45. m. szélesre tehát túl nagyra volt képzeletileg megállapítva, míg most a más kép tervezet szerint az állandó színház épület csak 47,10 mtr. hosszú és 32 — illetve 34,90 méter széles területet foglal el s így kétséget sem szenvedhet, hogy a tervezett területen kívánalomnak megfelelően ma már elhelyezhető.

A 2% alatt mellékelt térrajz szerint az állandó színháznak a Bémer téren való felépítése következőképen nyerne helyes és elvitáztatlan megoldást:

I. A város tulajdonát képező Safrádház lebontandó.

II. A »Rózsabokor«, ennek kertje és az ott keresztben fekvő udvari épületek Tóth Ferencz tulajdonától megvásárlandók s lebontandók.

III. Mayer Sándor tulajdonát képező, fő-utca 374 számú emeletes házhoz tartozó belső s elszigetelt udvar — mely a Safrádház mögött fekszik, — nemkülönben az apácza utca 376 számú földszintes ház is teljesen átveendő és lebontandó. Ez utóbbi azonban csak az új utca nyitás czéljára.

Az így nyert területre homlokzatával a Bémer térre nézve, és a Posta utca északi vonalába állítva lenne felépítendő az állandó színház úgy, hogy a Mayr Sándor emeletes háza és az új színház között egy 14—15 méter széles új utca nyíttatnék, mely a Weiszlovits és Hillinger házak mögött apácza utcára vezetne át, mi által ezen házak új utca vonalat nyernének. A színház nyugati oldala mellett 15 méter széles szabad tér maradna. A színház mögött pedig, vagyis annak északi végénél, 10 mtr. széles utca hagyatnék s így a színház körös körül szabadon állva, úgy tűzrendészeti, valamint személybiztonsági, nem-

különben szépészeti tekintetéből is a követelményeknek teljesen megfelelné.

Az így meghatározott vonalak szerint Mayr Sándor 374 sz. egy emeletes házához csatoltatnék a Safrád házból abba beszögellő 180.00 m. területű most már értékes sarok telek; továbbá kiszabadítottatnék ez által a telt jelzett emeletes épületből a Bémer tér felől 8 1/2 méter hosszú homlokzat vonal, az új utcában pedig a most udvarra néző és fenálló emeletes épület utcai épületté változik át, mi által Mayr Sándor tulajdonát képező emeletes ház a Bémer tér felől 21 méter, az új utcában pedig 34 méter így összesen 55 méter új tér és utca vonalat nyerne, mi által háza három oldalon állna szabadon.

IV. Weiszlovits Adolf főutca 376 sz. házához csatoltatnék az új utca vonalban 60.00 m. területű utcai telek; háza az új utcára 29 mtr. új homlokzatot nyervén, átjáró házzá alakítható.

V. Dr. Váry Szabó Béla posta utcai 371 számú házához csatoltatnék 10.00 m. hosszú utca vonalu telek 192.00 m. területtel s így háza a színház felől is homlokzatot nyervén. Sarok házzá alakul.

VI. Tóth Ferencz apácza utca 377. sz. házához csatoltatnék 6.00—10.00 mtr. széles s 39.—41.00 mtr. hosszú tehát 320.00 m. területű telek az utca hosszában, minek folytán háza a színházra és új utcákra nézőleg 91.00 m. hosszú új homlokzat vonalat nyer és a színház háta megett háza az apácza utcán átjárható lenne.

VII. Hillinger Lipót 375. számú főutcai emeletes háza — az új utca nyitása által, — 25 mtr. új homlokzat vonalat nyer, minek következtében háza három oldalon állna szabadon.

VIII. Középegy Gyuláné apácza utcai 378 számú házához most elszigetelten álló nagy kertje a színház felől megnyíttatnék, melyhez 106. m. területű telek lesz csatolva mi által 34.10 méter szabad homlokzatot nyerend s így értéke nagyban fokozódnék.

IX. Knapp Ferencz örökösei a Bémer téri házuk Bémer téri novellával, az esetben ha házukat újonnan építik a 3% alatti kötelező nyilatkozat szerint a terv szerinti új vonalra vissza lépnek s így mintegy 70.00 m. kerületet ingyen a város tulajdonába engednének át, mi által a színház és annak nyugati utcája még szabadabban állana. Ideiglenesen azonban jelen állapotában sem hat zavarólag sem a színházra, sem a kocsiforgalomra.

A Bémer térre egy három szögű parkocskas tervezetű — melynek közepén egy szobor avagy ugrókut volna elhelyezendő.

Mayr Sándor emeletes házához Bémer téri homlokzata előtt 5—6 méter széles járda tervezetű, fasorral szegélyezve mi által ezen ház előtt estenként kellemes séta és várakozó hely képződne, a mi az itteni üzletek forgalmát és a ház értékét nagyban emelné.

A kocsiforgalom megosztása végett pedig elrendelendő lenne, hogy a fő-utczán a vasut felől jövő, tehát déli irányban haladó kocsik egyenesen a Bazárszoros-utczán haladnának át, míg a kis hid felől jövők tehát északi irányban haladók a Bémer-téri parknál balra térve, az új utcán haladnának át, így el lenne érve a kocsiforgalom megosztása. Ugyanezen irányt követve — a majd létesítendő közuti vasut is melynek így e ponton egy alkalmas kiterője lenne.

Ezen terv végrehajtásával a fő-utca forgalma — a mai viszonyokhoz képest teljesen megfelelő lebonyolítást nyerve s így a *Bazárszoros kérdése is meg lenne oldva.*

Ha pedig a város anyagi viszonyai idővel nagy mérvben javulnának s megengednék — a Bazár-szoros bármikor kibővíthető, mert ezen terv szerint ott minden markd jelen állapotában, melynek megváltoztatására — ezen tervezet kivitele után aligha lesz szükség. Fő-dolog s legfőbb czél az, hogy a tervezett színház az annak legmegfelelőbb helyen, a Bémer-téren nyerjen elhelyezést, s annak fejlődése s jövője ezen egyedüli üdvös uton s módon megingathatlan alapokra fektetessék s ezáltal biztosítottassék, mert a mily aggodalmak között építhető a színház a Nagypiaczra, ép eiy nyu-

galommal építhető az a Bémer-térre. Továbbá, hogy a Bémer-tér, mely jelen állapotában valóban szegényes és feltétlenül rendezendő — ezen állapotából kiemeltessék — annál inkább mert a nagyvásár-tér jelen állapotában is teljesen rendben van és hogy a Bazár-szoros kérdés rendezve legyen.

Hogy pedig ezen tervezet keresztül vitethessék s hogy az erre vonatkozó költségvetés reális alapon legyen elkészíthető, hogy t. i. ennek létesítése akadályokba ne ütközzék, jelennek tervezet az illető háztulajdonosokkal folytatott tárgyalás alapján állított össze s erre vonatkozólag minden érdekelt tulajdonos a külön-külön kiállított s beadott kötelező nyilatkozatban ahhoz való feltétlen hozzájárulása mellett annak létesítését kéri.

Az elmondottak alapján összeállított tervezett költségvetése következőképp alakul:

I. Kiadások.

1. A Safrád-ház a város tulajdona lévén s miután ép ezen célokra vásároltatott meg, ez idő szerint külön kiadást nem igényel.
 2. Tóth Ferencnek az általa átadandó Rózsabokor, egyéb épületekért a 4. % alatti kötelező nyilatkozat szerint fizetendő 22000 frt
Ezen felül az apácza-utcai háza keleti határa mellett 6—10 mtr. széles telekszalag tulajdonába megy át
 3. Mayr Sándornak az apácza-utca 376 sz. egész házáért, a fő-utca 374. sz. emeletes házához tartozó belső udvaráért és az ezen álló épületekért, az 5. % alatti kötelező nyilatkozat szerint, fizetendő lesz 20000 frt
Ezen felül tulajdonosává válna a Safrád-házból — fő-utcai házába beszögellő sarok telek, mely 180⁰⁰ m² a meglevő, de eldugott udvari homlokzatokat.
Kiadás tehát összesen 42000 frt
 - II. Ezzel szemben a következő bevételek állanak elő:
1. Dr. Vári Szabó Béla a posta-utca 371. számú telkéhez csatolandó sarok telekért, mely 10⁰⁰ m. utcai és egész telkének mélységében benyúló színház felőli homlokzatot nyerne és sarok házá alakulna és 190⁰⁰ m² területtel bír a 6 % alatti kötelező nyilatkozat szerint fizet 8000 frtot
 2. Weiszlovits Adolf a fő-utca 375. sz. házához az új színház utca vonalban csatolandó mintegy 60⁰⁰ m² területű telekért s azért mert háza új 29⁰⁰ m. hosszú utcai homlokzatot nyer a 7 % alatti kötelező nyilatkozat szerint fizet 4000 frtot
 3. Középegy Gyuláné azért, mert apácza-utca 378. számú házában most elszigetelt nagy kertje a színház felé 34¹⁰ m² homlokzatot nyer és telkéhez 106⁰⁰ m² területű új telek csatolódik, végül mert meglevő, most zárt nagy telke értékében nagyot nyer — a 8 % alatti kötelező nyilatkozat szerint fizet 3000 frtot
 4. A lebontandó összes épületekből u. m. »Rózsabokor«, ott keresztben fekvő udvari épületekből, a Safrád-házból, Mayr Sándor által átadandó összes épületekből kikérülő anyagok értékesítéséből befoly 2000 frt
- Összesen: 17000 frt

Az így még fedezetlenül maradó összeg pedig a következőkből állana elő:

1. A környékbeli érdekelt háztulajdonosok a 8 % alatti kötelező nyilatkozat szerint fedeznek 10.400 frtot.
2. Ha a színház a Bémer-téren építtetik fel, daczára annak, hogy az utcai burkolatok felszíne lehetőleg itt is emelendő — ami a végleges utca és tér rendezésénél lehetséges és mert ennek semmi sem állja útját (újjaépítésig legfeljebb a Knapp-féle ház kapuja emelendő fel) a posta-utczának pedig éppen szükséges, hogy a vízfolyás lefelé szorosabb legyen,

mivel az ott mindig igen csekély lejtővel bír: A költségvetésben előirányzott lábazati falak is elegendők leendének s így a nagypiaczon építendő színház költségvetéséhez e célból utólag felvett 4000 frt megtakarítható 4000 frt.

3. Továbbá megtakarítható a nagypiaczon építendő színház előtt készíttendő magas és nagy terjedelmű kocsielhajtóra előirányzott 12000 frtból legkevesebb 6000 frt, mert az itt sokkal kevesebb, legfeljebb 6000 frtba kerül; — de megtakarítható ez azért is, mert ha a színház a nagypiaczon építtetik fel, a nagytér hatása miatt elkerülhetlen annak magasra való emelése főképp azért is, mert a Zöldfa-utczából kifutó ut burkolata a Kossuth Lajos-utczából kifutó burkolatnál 1.80—2.00 méterrel fekszik magasabban s így ha a színház előcsarnokának burkolata oly magasra emeltetik, hogy a Zöldfa-utczáról nézve alacsony ne legyen, vagyis hogy az onnan egy kevés emelkedéssel bírjon, akkor a Kossuth-utca felőli elhajtó majdnem egy mesterséges dombra fog felkapaszkodni s e miatt még talán magasabb és nagyobb elhajtó is fog kelleni, mint előirányozva van. El nem hallgatható az sem, hogy a nagypiac-téren építendő színház épületet körülvevő nagy parcella vasrács kerítéssel való ellátása és parkirozása elkerülhetetlen, melyeknek elkészítése legalább 20—25.000 frtba kerül, ami a Bémer-téren megtakarítható. Tekintetbe veendő az is, hogy ha az állandó színház a nagyvásártéren építtetik fel a felső-gyaloghid helyett egy új vashid építése elodázhatatlan lesz, mely pedig legalább 30.000 forint kiadást fog igényelni.

Igy bátran állítható, hogy a Bémer-tér és a keletkező új utca burkolására fordítandó összeg is bőven fedezve van, mivel az 8—10000 forintból keresztül vihető.

De ha ez még némi áldozatot is követelne — mint minden nagyobb szabású alkotás, — még ez esetben is a Bémer-térre építendő az állandó színház, mert annak ez a legalkalmasabb helye és mert ezen terv keresztül vitele által nemcsak a színház helyének kérdése nyer teljes megoldást, hanem a Bémer-tér rendezése, nagyobbitása, a posta-utca elejének kinyitása is, de legfőbb képpen a Bazár-szoros közlekedésének nehézségei teljesen elháríthatnak, amennyiben annak forgalmát egyenesen elosztja, vagyis a bazárszoros kérdése is meglesz oldva.

Ha pedig tekintetbe vesszük, hogy a város ezzel megtakarítja azon óriási területet, melyet a színház és annak elmaradhatatlan parkirozásával és bekerítésével a vásártérből elfoglalva s a melyet esetleg más, inkább odaillo épülettel, például vásárcsarnokkal foglalva el, vagy idővel eladhatná: bőven megtakarítja még azon összeget is, melyet a Safrád-házra költött, amennyiben ezen telek ára — a jelzett parcellázás esetén, — 80.000 frtot is kitesz.

De kárpótolva lesz a város a keletkező új utcákkal és a tér nagyobbitásával, mely terület a Safrád teleknél háromszor többet tesz ki.

A városnak nagyobb szüksége lévén az itt keletkező új utcákra és a tér nagyobbitására, mint a Safrád-féle telekre és a nagyvásártér megcsonkítására.

Tekintetbe veendő továbbá azon igen lényeges körülmény is, hogy a színháznak a Bémer-térre, mint a város központján való felépítése, annak fölvirágzását multhatatlanul előmozdítaná, mely kötségek kivül bizonyítottatik Leszkay András szinigazgató urnak 19% alatt csatolt szakértői nyilatkozatával, melynek tanúsága szerint is a színház személyzetének fentartásához sokkal kevesebb összeggel fog kelteni a városnak hozzájárulnia, mint ez esetben ha az állandó színház a nagyvásár térre építtetnék fel.

Azon aggodalom pedig, hogy az állandó színház építése azon újabb terv keresztülvitelével elodázza leendő, nagyon is allaptalan, mert a lebontandó épületek kellő időben rendelkezésre bocsátattnak s hogy az építkezés megkezdését misem gátolja, igazolja maga azon körülmény is, hogy ezen terv keresztülvitelét maguk az érdekelt háztulajdonosok kéri s a város részére kellő időben adják át. De ha e miatt esetleg egy félévvel később lenne is az állandó színház felépítve — a mi egyébként

már a háztulajdonosok érdekével sem lenne egészen össze egyeztethető, ez sem lehet indok arra, hogy ezen terv keresztül ne vitessék, mert ezen évszázadokra szóló nagy alkotások létesítésénél ily csekély idő tekintetbe nem vehető, de meg ezen esetleges késedelemre nézve a város — a nyereendő óriási előnyökkel, — bőven kárpótolva lenne.

A Tekintetes törvényhatósági bizottság pedig nem jön s nem is jöhet önmagával össze ütközésbe már azért sem, mert akkor, a midőn a színház helyéül a nagypiacot jelölte ki, nem állott rendelkezésére oly tervezet, a mely szerint a színház a Bémer-téren — nagyobb áldozatok nélkül, — elhelyezhető lett volna.

De nem jöhet összeütközésbe önmagával, még azért sem, mert a színház épület kész terv hiányában mindég 60 mtr hosszú és 45 méter szélesre volt képzelve, még a már kész színház terv szerint csak 47.10 m. hosszú és 32.00 m. széles, illetve a hátsó legszélesebb ryzalinnál 34.90 m. szélesre terveztetett és tulajdonképpen ez volt kiindulási pontja a mellékelt tervezetnek.

Az, hogy egy a jelenlegi tervezethez némileg hasonló tervezet — Knapp Ferencz felebbezése folytán, — már egyszer elvetetett, jelen tervezetre befolyással nem bírhat s aggodalmat nem idézhet elő, mert az elvetett tervezetnek a legfőbb hibája abban rejlett s egyedül az okozta elvetését, hogy a szerint az új utca csak 10 méteres szélesre volt tervezve s éppen ily keskeny utca terveztetett a színház nyugati oldala és a hátsó északi végénél is, minélfogva a színház épület főhomlokzat nyugati szeglete a Posta-utczába is bejutott volna; de ez csupán csak azért történt, mert az épület túl nagyra képzelgetett; azonban miután jelen tervezet szerint a színház épület megfelelő széles utcák és terek veszik körül s ezzel az elvetett tervezett hiányai pótolva lettek, kétségtelen, hogy a magas ministériumnál ezen tervezet helybenhagyása bizton remélhető.

Szóval: a nagyvásártér hagyassék meg rendeltetésének!

Legyen az a zajos tüzet a vásári nagy forgalom és munkálkodás igazi tere; a Bémer-tér pedig rendeztessék be szórakozó ünneplő és mulató helylyé, — a minek már alkalmas fekvésénél fogva teljesen megisfelel, mert ezen két nagyszerű alkotást, — mint rendeltetés és természeténél fogva egymástól egészen eltérőt, egy helyre összpontosítani s egymás kárára össze zavarni nem lehet s nem szabad!

De mindezekről eltekintve, ezen tervezettől való eltérés még azért sem engedhető meg, mert néhai Lipovniczky István volt megyés püspökünk ő kegyelmessége a volt Bárányka helyiséget jóakarattal csupán azért engedte át csekély 12000 frtért a város tulajdonába, hogy a színház annak helyére építtessék. a mit a város el is fogadott.

Ezeket óhajtottuk elmondani, s minden igyekezetünk abban összpontosult, hogy kimutassuk s igazoljuk, hogy — ha már a város az állandó színházat oly nagy áldozattal felépítteti, — ne építtessék az oly pontra, a hová azt felépíteni örökre elhibázott s helyrehozhatlan lépés lenne.

A fentebbiek alapján kérjük a Tekintetes városi tanácsot, miszerint jelen beadványunkat és tervezetet tárgyalás alá venni és pártolólág a Tekintetes törvényhatósághoz bizottság elé terjeszteni méltóztatassék.

A Tekintetes törvényhatósági bizottságot pedig kérjük, hogy méltóztatnék jelen ügyet és tervezetet ismét napirendre kitűzni, beható tárgyalás alá venni, s miután hitelt érdemlő adatokkal igazoltuk annak lehetőségét, hogy az állandó színház, az annak legmegfelelőbb helyére, a város elvitázhatlan pontjára s a setáló nagyközönség úgy szólván — kikerülhetlen utjába, a Bémer-térre építhető fel, — a színháznak a nagy piacra való építésére vonatkozólag már hozott határozatának megváltoztatásával, az állandó színháznak a Bémer-térre való felépítését határozatilag kimondani méltóztatassék.

Szarill Ferencz,
Rimanóczy Kálmán,
Guttman József stb.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Február 28. A rabsegélyező egyesület választmányi ülése d. e. 11 órakor.
- Márczius 1. Megyei közigazgatási ülés, d. e. 10 órakor.
- > 1. Az orvosgyűlés ülése d. u. 4 órakor a jogakadémiában.
 - > 2. Orvosok gyűlése d. e. 11 órakor a megyeház kistermében.
 - > 2. A megyei hivatalos orvosok értekezlete d. e. fél 10 órakor.
 - > 2. Sebes-Kőrös társulat közgyűlése d. u. 3 órakor.
 - > 4. Közigazgatási ülés a városházán, d. u. 3 órakor.
 - > 10. Németh Sándor sajtópöre dr. Péchy Károly ellen.
 - > 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 - > 14. A bihari nemzeti kaszinó közgyűlése d. u. 4 órakor.
 - > 17. Katonai lövésár Nagyváradon.
 - > 19. Megyei gyűlés, d. e. 9 órakor.
- Április 1-3. A fősorozás Nagyváradon.

* Farsang három napja a templomban.

Még pár nap s véget érnek a zajos farsang kedvtelése, mulatozásai s kezdetét veszi a megbánás, magába szálás időszaka. Az idei farsang elég vig volt, bár korántsem olyan dobzóással teljes, mint a múltban, amikor éppen ennek az elfajult mulatozásnak a korlátozására, az egyház magasztos ünnepet tartott, a templomokban, amelyet most is megtart. Nagyváradon a farsang három utolsó napján az oltári szentséget imádásra teszik ki a Szent László templomban, ahol egész nap buzgón imádkoznak a legfölségesebb oltári szentség előtt. Este 7 órakor mindhárom nap ünnepélyes litánia mellett helyezik vissza az oltári szentséget.

* **A székesegyház főoltára.** Tegnap érkezett meg Carrarából Tóth István szobrász, egy olasz munkással, hogy felállítsák a székesegyház új fehér márvány-oltárát, melynek egyes darabjai még becsomagolva hevernek a kupola alatt. A munkát, amely néhány napba fog kerülni, hétfőn kezdik meg, mely naptól kezdve tehát ismét szünetelni fog az istentisztelet a szentélyben egész április elejéig, midőn a bibornok ünnepélyesen fölszenteli az új oltárt. A vasárnapi nagymise is a mellékoltárnál fog megtartatni.

* **Az új váradai kanonok beiktatása.** Szép ünnepségnek voltak tanui tegnap délelőtt fél tízkor a székesegyház csaknem tavaszias napfényben pompázó falai. Zajnai János apátkanonok akkor iktatta be az új váradai kanonokot, dr. Bogár Istvánt, a budapesti egyetem rektorát, a káptalan, az udvari és szeminárium papság, a növendék-papok, káptalani, uradalmi tiszték s mérsékelt számú közönség jelenlétében. A Szentlélek Isten segítségül hívása után az iktató kanonok meleg, testvéri szeretet hangján emlékezett meg néhai Petrovich Ferencz elhunytáról, majd a helyét elfoglalandó új kanonokhoz intézett néhány szívvelyes, elismeréssel teljes szót, mire a kinevezési okmány s a bibornok-püspök átiratának felolvasása következett. Mindkettőt Fetsér Antal bibornok-püspök titkára olvasta föl. Az iktató kanonok ezekután az új kanonok fejére tette a biretumot, átadva neki a kanonoki gallért és a jelvényt. Végre az így stallumát elfoglalt új kanonok rövid kerek beszédben mondott köszönetet a bibornoknak, ki a Felsőföldi figyelmét ráirányítani méltóztatott, a káptalanak, mely testvéri szeretettel fogadta körébe, s ünnepélyes ígéretet tett, hogy minden erejét az egyházmegye javára fogja fordítani. A Te Deum éneklése zárta be a beiktatást. Az új kanonok még a délelőtti folyamán látogatást tett kanonok társainál, a bibornok pedig délután 1 óra-

kor ebédet adott a beiktatott tiszteletére. Az ebéden az új kanonok társai vettek részt. Az új kanonok ma reggel a gyorsvonattal visszautazik a fővárosba.

* **A holnapi táncestély.** Holnap este fog lezajlani a »Zöldfa« szálloda nagytermében a farsangnak sorrendre nézve ugyan utolsó, de fényre, sikerre bizonyára egyik legelső mulatsága. A rendezőbizottság, mely éppen azért halasztotta el február 20-áról márczius 1-ére a táncestélyt, hogy ez annál jobban sikerüljön, nem fráziskép mondva, de valóban oly fáradhatatlan működést fejt ki már hetek óta, hogy a siker elmaradhatatlan. Ezt következtetjük már csak onnan is, hogy a meghívókért már egy hét óta valóságos ostromnak volt a rendezőség kitéve s ismételtelen kellett többször utána nyomtatni a meghívókat. Ez a páratlan érdeklődés, mely a kör legelső nagyobb mulatsága felé irányul, tehát biztosítja már előre is a sikert. Nem kételkedünk benne, hogy a közönség teljesen meg lesz elégedve s egy kellemesen eltöltött est emlékéit fogja magával vinni. A női közönség rendkívül csinos táncrendeket fog kapni, melyek valószínűleg köztetszéssel fognak találkozni. Ezenkívül még egy másik meglepetést is készített a kör a mulatságban résztvevőknek, éjfélkor ugyanis »Carneval« címen egy tréfás alkalmi lap fog megjelenni, mely már tartalmazni fogja a mulatság teljes leírását s az az napi legújabb eseményeket és táviratokat. A hangversenyről előre nem írunk semmit, de a próbák után ítélve biztosíthatjuk a közönséget, hogy kellemes műélvezetet fog találni. A viszontlátásra tehát holnap.

* **Dr. Schlauch Lőrincz** bíboros püspök havi kegyadománya 300 frt. hétfőn márczius 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben özv. Grunwald Henrikné alelnöknek.

* **Uj apát.** Ő Felsége a király bajsai *Vojnits* Dániel bajai plébánosnak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett ábráni, vagy ábrahामी címzetes apátságot adományozta.

* **V. H. Sz.** A nagyváradai, szegedi és aradi hírlapírók a »V. H. Sz.« legközelebbi ülésén indítványozni fogják, hogy *Mezey* Mihály nagyváradai kir. közjegyzőt, a ki két év előtt a Nagyváradra érkezett vidéki hírlapírók fogadóbizottságának elnöke volt és akkor nagy érdemeket szerzett magának buzgóságával és vendégszeretettel, a vidéki hírlapírók szövetségének *disztagjává* válasszák. Az indítványt kétségtelenül nagy lelkesedéssel fogadják el. A szövetség pártoló tagjaul újabb *Stern* Márton földbirtokos jelentkezett, a kivel a pártoló tagok száma Nagyváradon hetvenre szaporodott. Egyébként páratlan az a rokonszándék, amely a vidéki hírlapírók szövetsége iránt országsszerte mutatkozik. Az egész ország társadalma megmozdult, hogy a vidéki hírlapírók ügyét felkarolják. Legújabb *Rákosi* Jenő, a hírlapírók doynje, a budapesti »Otthon« érdemdus elnöke, méltányolva az egyesület törekvéseit kétszáz forinttal az alapítók sorába lépett.

* **A kath. kör dalárdája** t. tagjait felkérjük, hogy vasárnap este 6 órakor a kör helyiségében tartandó utolsó főpróbán teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

* **Társas vacsora az iparfelügyelő tiszteletére.** *Mártonffy* Márton, kir. tanácsos, az ipariskolák országos felügyelője a napokban Nagyváradon keresztül Erdélybe utazott s visszatérte alkalmával ipariskolánk és egyéb intézményeink megismerésére céljából Nagyváradon tölt egy napot. Ez alkalmat felhasználja az ipartestület s a felügyelő tiszteletére társasvacsorát rendez márczius hó 6-án este 7 óra-

kor *Schüch* József vendéglőjében. Az elnökség a társasvacsorára úgy az ipartestület tagjait, mint az iparos ifjakat meghívta.

* **Nyugalomba vonuló táblabíró.** *Balogh* Imre kir. ítélőtáblai bírói cím és jeleggel felruházott debreczeni kir. törvényszéki bíró nyugalomba vonul. A veterán bíró maga kérte nyugdíjaztatását s a miniszter állásától felmentette. *Balogh* Imre nagyszalontai s egy időben Nagyszalonta főjegyzője, majd Biharmegye szolgabírója és főszolgabírója volt.

* **Halálozás.** Egy derék, igyekvő ifju haláláról részvétellel értesülünk. *Tauszik* Ferencz kir. törvényszéki aljegyző hosszas sorvasztó betegség után tegnapelőtt elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor lesz. A család által kiadott gyászjelentés a következő: Alulírottak meglőrt szívvel tudatják a legjobb testvér, sógor és rokonnak *Tauszik* Ferencz kir. törv. aljegyzőnek folyó év február hó 26-án, d. e. 9 órakor élte 38-ik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 28-án d. u. 4 órakor fog Nagy-Pecze-utca 116-ik szám alatt levő lakásnál a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s a zöldkerti sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engedelmű szentmise áldozat márczius hó 14-én d. e. 7 órakor fog az újvárosi róm. kath. plébánia templomban az egkek urának bemutatni. Mely végtisztelességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1897. febr. 26-án. Béke lengjen drága porai felett! *Tauszik* Gusztáv, *Tauszik* Alajos az elhunyt testvérei. *Tauszik* Gusztávné, szül. G. Csák Juliánna, *Tauszik* Alajosné, szül. Bősze Teréz az elhunyt sógornői. *Özv.* Bősze Józsefné, szül. Sós Juliána, *V.* *Tauszik* Teréz az elhunyt rokonai.

* **Az utcák belocsolásának reformja.** Az elmúlt év tapasztalata arról győzte meg *Busch* Dávid főmérnököt, hogy az utcák lelocsolása a kevés számú tüzesapokkal nem célszerű s a mellett igen sokba kerül. Egy tervezetet készített, a mely szerint a vízvezeték vonalain locsoló-csapokat állítanak fel, 50—50 méter távolságban és peddig akként, hogy évenként 100 ilyen új csapot rendeznének be, egyenkint 60 frt költséggel, tehát 5 éven át évi 6000 frt kiadás lenne e cizmen. A vízvezeteki bizottság tegnap e tárgyban ülést tartott, a melyen jelen voltak: *Bordé* Ferencz, *Busch* Dávid, *Száhlender* Károly, *Rimlér* Károly *Bozóky* Béla. A főmérnök tervezetét helyesnek találták s ajánlani fogják a városnak oly képen, hogy a locsoló csapok az u. n. bayonot-rendszerre legyenek. *Klell* Béla terve szerint készítve s tűz esetén a tüzesapokkal egyformán használhassák.

* **Mennyibe kerüli a megyei utak kavicsolása?** A vármegye területén lévő törvényhatósági utak kavicsolása idei évre 270.000 frtban állapított meg.

* **Távirda-hivatal Komádiban.** Tudvalevőleg Komádi község a vasuti állomástól 2 kilométernyire fekszik s így a távirdahivatal is csak a vasuti indóházánál van felállítva. Ez azonban a községnek sok tekintetben igen hátrányos, mivel a táviratok kézbesítése sok késedelemmel jár. A kereskedelmi miniszter most tudatta a községgel, hogy annak kérelme folytán hajlandó magában a községben felállítani egy táviró-hivatalt, ha az a költségekhez 100 frt készpénzzel járul és 40 távirda oszlopot ad ingyen és a beásási munkálatok egy részét teljesíti. A község valószínűleg elfogadja a felhívást.

* **Haladó község.** Nagy-Léta ez a falu, mely oly rohamosan fejlődik. E héten tartott képviselő testületi gyűlésén elhatározta, hogy *Kördák* fog létesíteni, továbbá: a régi városháza helyett egy újat és *diszese* bét fognak emelni. Ugyancsak a nagylétai község egy 3-ik szőlő telepet létesít. — E héten a takarékpénztár is ülést tartott. A takarékpénztár forgalma örvendetes lendületet vett, amennyiben — mint levelezőnk írja — a még csak két éves intézet részvényenkint 6% ad.

* **Mátyás király palotájának nyomai.** A királyi várpalota építkezései közben most — úgy látszik — Mátyás király régi palotájának alapfalaira akadtak. A Mária Terézia uralkodása alatt épített mostani palota szárnyát ugyanis most kötik össze az új palotaszárny-nyal egy tágas földalatti folyosó útján s az ásatások alkalmával bukkantak a rengeteg hátsó falak maradványaira. E felül még régebben találtak szintén munka közbe, egy római felirásu obeliszket, melyről most kitűnt, hogy ugyanaz, a melyről Oláh Miklós püspök 1560-diki leiratában tesz említést s mely Mátyás király római régiséggyűjteményéből származik. A felirat igen jól olvasható. Az emlékmövet a II. légió, mely Aquincumban állomásozott, állította föl Septimius Severus császár tiszteletére Kr. u. 178 évben. Az obeliszket most visszavitték az ó-budai aquincumi múzeumba.

* **Apponyi esküvője.** Az országos nemzeti párt gróf Apponyi Albertet hétfőn tartandó esküvője alkalmából igen értékes emléktárggyal lepi meg. Az ajándékot küldöttség adja át. A nemzeti pártkör küldöttsége utazik Bécsbe, ahol jelen lesz az esküvői szertartáson. A tervezett küldöttségek tisztelgése elmarad, mint-hogy a násznépely a legszűkebb családi körben történik meg. Gróf Apponyi Alberthez esküvője alkalmából az ország minden részéről intéznek az iránta való tiszteletéről és szeretetről tanuskodó üdvözlő feliratokat. A lelkes hódolatnyilvánításokon és a megleghangú szerencsekívánatokon kívül sokféle érdekes meglepetésekkel is kedveskednek a nemzeti párt vezéreinek hívei, a kik nem szalasztják el az alkalmat, hogy ragaszkodásukat és hódolatukat kifejezzék. Így Sátoralja-Ujhelyről a zempléni megyei nemzeti párt szintén méltó módon vesz részt gróf Apponyi ünneplésében. Az esküvőre üdvözlő feliratot küldött hozzá, arájának pedig díszes virágcsokrot, melyen remek himzéssel ékesített szalag van. A lakodalmi ebédhez művészi kivitelű ládát küldtek, a melynek tartalmát elárulja a felírás: Vinum de Tokaj. A zempléni ajándéka tizenkét palack fejedelmi ital: ötven esztendő tokaji asszabor, a melyenhez csak ritkán lehet jutni.

* **Halál a szárazmalomban.** Megrendítő szerencsétlenség történt Kisteleken, Virág László szárazmalomban. Egy szerencsétlen gyermek pusztult el borzalmas halállal. A szárazmalom kereké valóságosan összezúzta.

* **Felkérőtünk a következő sorok közlésére:** Félreértések elkerülése végett alulírott a nagy közönség becses tudomására hozom, hogy én, a »Tiszántul« egyik legközelebbi számában említett Ulip Kis Máriával sem rokonságban, sem semmiféle ismeretségben, vagy összekötésben nem állok. Nagyvárad, 1897. febr. 27. Ulip József.

* **Lovarda.** Ma a lovardában, két nagy előadás lesz. Délután fél 4 és este fél 8 órakor; mindkét előadás az összes művésznők és művészek fel fognak lépni ugyszintén Alexander a Jokey király is. A mai előadásra felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét.

EGYESÜLETEK.

Meghívó. A »Biharmegyei Nemzeti Kaszinó« 1897. évi március hó 14-ik napján d. u. 4 órakor az egyetlet helyiségében tartandó rendes évi közgyűlésére az egyetlet tagok tisztelettel meghivatnak.

Tárgyai:

1. A választmány évi jelentése, — s azzal kapcsolatos, — esetleg önnálló indítványok tárgyalása.
2. A tisztviselői karnak 3. évre leendő megválasztása.
3. A hivatalból kilépett 8. választmánytag helyére újnak megválasztása 3. évre és egy választmánytag helyére leendő választás 2-évi időtartamra.

Nagy-Várad 1897. évi Február hó 26-ik napján tartott választmányi ülésből. A választmány.

Értesítés. Az iparos ifjak részére szervezett népszerű felolvasások és előadások f. hó 28-án szünetelni fognak, közelebbi felolvasás március 7-én fog megtartatni, melyre Mártonffy Márton kir. tanácsos főigazgató ur is kilátásba teszi megjelenését. N-Várad, 1897. febr. 27-én. A rendezőség.

TANÜGY.

Közgyűlés. A »Biharmegyei Népevelési Egyesület« 1897. é. márcz. 7-én, vasárnap d. e. 11 órakor Biharvármegye székházának nagytermében közgyűlést tart, melyre az egyesület tiszteletbeli-, alapító-, rendes- és pártoló tagjait tisztelettel meghívja az **elnökség.** — A közgyűlés tárgyai: A választmány évi jelentése. — A számvizsgáló bizottság jelentése. — Az 1897. évi költségvetés megállapítása. — A számvizsgáló bizottság megválasztása. — Indítványok.

IPARÜGY.

Felhívás.

Mint-hogy az építkezések, tudomásunk szerint, már több helyen megkezdettek, ennélfogva felhívjuk az építő iparosokat, hogy az 1891. XVII. t.-cz. 26. §-a értelmében munkásaikat a munkába lépéstől számított 8 nap alatt a nagyvárad-i ipartestületi betegsegélyző pénztárhoz bejelenteni annál is inkább el ne mulasszák, mivel ellenkező esetben kénytelenek leszünk, a hivatkozott t.-cz. értelmében, a kihágást elkövető iparos ellen a büntető eljárást megindítani.

Egyszersmind felhívjuk a helybeli ipartestület kötelékébe tartozó és segédmunkásokkal dolgoztató összes iparosokat is, hogy a fentebb hivatkozott t.-cz. értelmében munkásaikat pénztárunkhoz szintén pontosan bejelentésük, nehogy a mulasztás miatt kellemetlenségük támadjon.

Figyelmébe ajánljuk ezuttal az iparos polgárságnak ismét azt is, hogy a munkás kilépése a kilépéstől számított 8 nap alatt szintén bejelentendő és pedig azért, mivel a járulékok a kilépett munkás után, a munkaadó által mindaddig fizetendők, a míg a kilépés bejelentése meg nem történik.

N.-Váradon, 1897. évi február 28-án.

Tenkey József,
titkár.

Bertsey György,
elnök.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

* **Jatekrend magy. kir. operaház 1897. március 1-től 1897. március 7-ig.** Hétfő A várszínházban: Arden Énok. Szivva. Kedd A rászedett kadi A piros cipő. Szerda Babatündér A nürnbergi baba Nap és föld. Csütörtök Örtög Róbert. Péntek nincs előadás. Szombat Sába királynője. Vasárnap Djumileh A piros cipő.

MULATSÁG.

Mozgósítás.

— A tegnapi tiszti estély. —

Karnevál Öfensége kiadta a parancsot s mozgósítva lett a nagyvárad-i tisztikar s ezen kívül egy díszes hölgy hadsereg, melynek minden egyes tagja, egy pompázó rózsához, vagy helyesebben a »Csarnok« nagyterme egy ragyogó tündér ligethez hasonlított.

A kitűnő jó hedv, páratlan hangulatot alkotott s tánczolt minden ember kitartással és lelkesedéssel.

Párját ritkító csapat volt ez s a kardos urak, olyan kitűnő egyetértésben tánczoltak egy kolonban a civil urakkal.

A zenét a 37-ik ezred zenekara és Hamza Gyuszi jeles bandája szolgáltatta.

Kitűnően rendezett kotilliont is tánczoltak s az elegáns és mulattató figurákat Szokoll Aladár tüzérkapitány rendezte. Az estélyen jelen volt hölgyeket a rendezőség gyönyörű

kivitelű tánczrenddel lepte meg, mely egy tiszti sapkából állott, mely alatt a tánczrend volt.

A terem izléses díszítését, valamint 1500 drb. cotillion csokrot a jóhírnevű várad-velencei műkertészeti telep készítette.

Jelen voltak:

Notabilitások: Pokorny Herman, Szunyogh Péter, Remiz Alfréd, Stüpecsics alezredés, Urbán Adolf, Szucsu esperes, Beöthy László főispán, Papp Miklós stb.

Asszonyok: Báró Gerliczy Félixné, Szokol kapitányné, Eleméry Aurelné, Artaxia századosné, Sebő Pálné, Enhuber századosné, Müller Vilmosné, Böszörményi Gézáné, Steibaco Ervinné, Senár dausdes Grancy, Zigre Miklósné, Mandel Albertné (Nagy-Báród), Kunz Gusztávné, Wertheimstein Alfrédné, Sunidth Örnagné, Heimann Józsefné, Virányi Gézáné, Fesztl Rajmundné, Fabriczius Dezsőné, Szombathy Istvánné, Urbán Adolfné, Báró Stüpecsics alezredésné, Remiz Alfrédné, Huzella Gyuléné, öz. Csányi Istvánné, Czeglédy Istvánné, öz. Giron Ottóné, Polák kapitányné, Starkenberg Etti, Moskovicz Mórné, Steiner Arminné, dr. Berkovics Miklósné, dr. Redu Gedeonné, Stern Mártonné, Veselényi Alfrédné, Osváth Kálmánné, Középesi Kálmánné.

Leányok: Sipos Elza, Persz Aranka, Böszörményi Matild, Eleméry Irma, Cseresznyés Lujza, Sebő Anna, Beczkay Gizella, Farkas Etelka, Steinbach nővérek, Zigre Lukréczia és Mariska, Mandel Szeréna (Nagybáród), Wertheimstein nővérek, Podmaniczky Emma, Fesztl Karola, Urbán Ella, Radu Anna, Csányi Margit, Czeglédy Jolán, Giron Vilma, Serényi Vilma, Szombathy Irén, Korda Irén, Papp nővérek, Középesy Mariska.

* **Ö. T. B.** Azt hisszük, mindenki tudja, mi rejtezik e három betűből álló ártész alatt. A kit érdekkel, megdobban a szive, s egy-egy vitéz tűzoltó kipödrött bajuszát látja kibontakozni a homályból, mert hát mondjuk ki az igazat, hogy tűzoltó bál lesz ma. Fellép az olasz »Jambó« társulat, rendeznek szépség versenyt, nagy farsang-temetést, egyszóval lesz multság s még a sánta is tánczra fog perdülni.

A rendezőség a résztvevőket értékes emléktárggyal lepi meg s gondoskodva lesz arról is, hogy a közönség ne fogyjon ki a nevetésből. Fel hát magyarok, a maszkos bálba! Érdekes multság lesz, tánczozal és tűzi játékkal egybekötve, akinek nem fáj a feje, ma csak itt multhat igazán.

Tánczestély a Jégpinczében. A nagyvárad-szöllősi sörgyár alkalmazottjai ma este a Jégpincze sörház termeiben tánczestélyt rendeznek. A kedélyesnek ígérkező tánczmultság igen szép sikerének mutatkozik s kedélyességére nézve elég biztosíték a sörgyár nagy népszerűsége. A szép multságon Nagyváradról is sokan vesznek részt.

Farsangi naptár.

Február 28. Tűzoltó-bál.

28. A sörgyár alkalmazottjainak tánczestélye a Jégpinczében.

Március 1. Kath. kör tánczestélye a »Zöldfában.«

Igazságszolgáltatás.

Bosszuálló inas. Mátéh Gábor együtt inaskodott Rózsa Péterrel, egy érmihályfalvai asztalosnál. Mátéh egy kis summa pénzt lopott a gazdájától, azonban a gyanu Rózst terhelte. Ezt szörnyen bántotta az eset s nem nyugodott míg be nem bizonyította, hogy a pénzt Mátéh Gábor lopta el. Gazdája elkergette s ezért bosszúból egy fejszével a faluvégén levő kutnál hol lesett rá, kétszer fültövon ütötte. Alig lehetett megmenteni a szerencsétlen fiu életét s még most is sinyli a kapott sérüléseket. A törvényszék már egy izben tárgyalta ez ügyet, de a tábla új tárgyalást rendelt el, mely tegnap tartatott meg. A törvényszék, vádlott Mátéh Gábort gyilkosság kísérlete miatt, ismét **3 évi fegyházra ítélte.**

Gyermekek tolvaj szövetkezete. Ilyen is létezik e földön, még pedig nem is kell kimenni Nagyváradról. Nálunk is létezett egy ilyen szövetkezet, melynek nagyreményekre jogosított tagjai a következők: **M a g y a r i F e r i**, **L e c h n e r K á r o l y**, **L i s z k a i N a g y J ó z s e f**, **M i h a l ó c z k i D e z s ő** és **V i z i J ó z s e f**. Magyar volt a szövetkezet feje s a 16 éven aluli gyermekek valóságos átkai voltak egyes utcáknak. Amit megkaparintottak, annak pusztuini kellett, legyen az bár csirke, vagy akármiféle apró marha és értékesíthető dolog. A nagyvárad törvényszék tegnap tartotta meg ez akasztófa eseméték ügyében a végtárgyalást s Magyarit 1 évi börtönrre, Lechnert 1 évi fogházra, Nagy Józsit 6 havi fogházra, Mihálóczkit 7 havi, Vizit pedig 8 havi fogházra ítélte. Vagy nyolcz egyént, ki a felette olcsó portékákat megvették, tulajdon elleni kihágás miatt egyenkint 30 forint fő és 5 frt mellékbüntetésre ítélte a törvényszék.

REGÉNY-CSARNOK.

Rab-szerelem.

Francia regény.

11.

» Hát ki beszélt itt arról, hogy nem fogadjuk meg majd félig megadva magát. » Én csak annyit mondtam, hogy nem jó macskát zsákban vinni, először meg kell nézni. Hát hol van a te pértfogoltad?

Mindjárt elő hívom s azután nem kell hogy mindig magánál tartsa, hiszen ha Champeinois visszatér még mindig lesz ideje elküldni sőt esetleg hamarabb is, de Jean Margeux nem olyan ember, kit elszoktak küldeni, mert így hívják a segédet.

Griotte a beszélgetés folyama alatt, mely hivatal volt sorsa felett dönteni, dobogó szívet ült egy sűrű bokor lomjai közt az erdőben. Már régóta nem fogta el szívet oly erős izgatottság s ily szorongatottság, mely majd kidobta szívet melléből s meglapulva leskelődött ki az ágak közül, melyek teljesen eltakarták.

A Norine-val való találkozás s az a modor a hogy a leány őt megsegítette valami egészen új szinte csodás esemény volt a megszökött fiatal fogolyra nézve, mivel eddig csak úgy bántak mint egy indiai páriával. Remegett még csak a gondolatától is annak, hogy ezen váratlan fordulat most meghiusul s eltűnik mint azok a tiszavirágok melynek alig pár óráig élnek s azután eltűnnek mintha sohasem léteztek volna. A percek rendkívül hosszaknak s kínosoknak tünnek fel előtte s bár még alig alig volt egy negyed órája hogy itt a bokrok közt várakozott, úgy tűnt fel előtte, mintha már órák óta várakozna s ereje, bátorsága fogyni kezdett.

Bizonyosan nem akarnak felfogadni gondolta magában.

Ebben a pillanatban azonban háromszor kakuk kiáltás hangzott az erdei ház felől.

Kakuk... Kakuk... Kakuk...

Gyorsan felemelkedett, elő bujt bokros rejtekéből s előre indult a mezőn. Két fa között csakhamar megpillantá Norinet ki feléje szaladt.

Jöjjön jöjjön, mondá lelkendezve, mikor elébe ért, apám beleegyezett hogy felfogadja próbaidőre. Azt mondtam neki, hogy magát Jean Margauxnak hívják s hogy a kosárfonónál volt a l k a l m a z á s b a n kik magát mindig verték s ezért megszökött. Jól jegyezze meg ezeket magának s elne feledje, ne hogy felsüljön, ha kérdezni fogják.

Azután elhallgatott lélegzetéből kifogyva s ki pirult arccal szemébe nézett a Griotte könnyekkel teli kék szemébe, ki mozdulatlanul állott a hir hallatára.

Nagy erőmbe került, folytató Norine, hogy apámnak hazudjak, csak hogy sikerüljön a dolog és nagyon fáj hogy megcsaltam őt igyekezzék azért bizalmamat kiérdemelni, ne hogy megbánjam mai tettemet.

Griotte most először tapasztalta életében, hogy mi az a jóság, életében most először patakzottak ki szeméből oly könnyek melyeket,

nem a kín a fájdalom vagy elfolytott harag csaltak ki. A szíve mélyen rejtőző érzékenység forrása, mely minden emberi szív mélyén megvan, egyszerre mint egy bő forrás szakadt fel kebléből. Hálával eltelve ragadta meg a Norine kezét s erősen szorongatta az ujjával.

A leány megfogta a fiatal ember kezét s így kéz-kézben mentek a műhely felé, hol Vinczard apó még mindig cipőivel volt elfoglalva.

Itt van Jean Margeux mondá Norine.

A cipész felemelte a fejét tetőtől talpig végig mustrálta Griotte-ot ki zavarában azt zem tudta mit tegyen.

Derék ficzkó vagy, mondá végre elégtelen s ha ép oly jó kedvvel és szorgalommal igyekezzel dolgozni, mint a milyen jó arcod van, úgy könnyen megegyezhetünk. Leányom már beszélt rólad az imént, elfogadlak azért próbaidőre majd meglátom, hogy mit tudsz. Nálam ugyan sokat kell majd dolgoznod, de verni nem fog senki s kapsz tisztességes állást. Áll az alku?

Áll felelé neki az ál Jean Margeux s elfogadta a felé nyújtot kezét.

Jól van, leányom majd bevezet a faczipó készítés mesterségébe mert úgy érte, akár csak én. Holnap majd kapsz szerszámot s majd meglátjuk, hogy mit vagy képes dolgozni.

IV

Délután két óra volt. Az erdőben nyári napokon ilyenkor van a legnagyobb hőség. A keményen tűző nap cseréppé égette a tisztáson átvezető szekeret felvágott agyagos földjét s a sűrű csalitokban szinte fullasztó volt a lég melyet a legkisebb szellő sem hazott mozgásba. A madarak ellankadva a nagy hőségtől a patak sekélyes partjain ugráltak hol a vízi pók sebesen méregeté hosszú lábakkal a hűs vizet.

Ilyenkor olyan az erdő, mintha meg lenno ittassodva a nagy melegtől. Nagy csend honol mindenütt. A patak partján egy nagy bársonyos mohal benőtt sziklán egymáh mellett ülnek Norine és Griotte, lábaikat a sebesen folyó patak jéghideg vizébe mártjuk, mely halk csobogva zavarja meg a körös-körül uralgó csendet. (Folyt. köv.)

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.

Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8⁴³ regg., 2³⁷ éjjel, személyvonat 11³² d. e., 2²² d. u., 11³² éjjel.

Kolozsvár felé gyorsvonat 7¹⁵ este, 2¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1³² d. u., személyv. 3⁵⁸ délután, 2⁰⁸ éjjel.

Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10³⁰ d. e., 4³⁵ d. u., vegyesvonat 7³⁰ este.

Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4³⁵ reggel, 1⁴⁸ d. u.

Érmihályfalva felé vegyesvonat 6³⁰ r., 4³⁵ d. u.

Ösi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1³⁵ d. u.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

Vonat érkezik Nagyváradra.

Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7⁰⁸ este, 2¹¹ éjjel, személyvonat 7²² reggel, 3⁴² d. u., 1⁴⁸ éjjel.

Kolozsvár felől gyorsvonat 2³⁰ éjjel, 8³⁸ reggel, személyvonat 10⁴⁴ éjjel, 11²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.

Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8³⁰ r., személyvonat 9³² d. e., 5³⁰ d. u.

Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11⁰⁵ d. e. 9¹⁵ este.

Érmihályfalva felől vegyesvonat 8³⁰ r., 9¹⁴ este.

Gyoma-Kót-Ösi felől vegyesvonat 10⁰² d. e. személyvonat 8 este.

TAVIRATOK.

A király utja.

Bécs, február 27. (Saját tud. távir.) Feltétlenül megbízható forrásból jelentik, hogy ő Felsége hétfőn, azaz márczius 1-én a déli vaspálya külön udvari vonatán utnak indul *Cap-Martinba*. A király inkognitó utazik *Hohenems* gróf neve alatt. A vendéglő tulajdonosát táviratilag értesítették már a Felség érkezéséről.

Vilmos császár dikeziózik.

Budapest, febr. 27. (Saját tud. táv.) A brandenburgi tartománygyűlés tegnapi lakomáján Vilmos császár az elnök köszöntőjére válaszolva a német népnek az egyesülésre való törekvését emelte ki. Utalt arra, hogy az egyesülés a multban csak egyszer sikerült: Barbarossa Frigyes korában. Ezután a német birodalom újból részekre bomlott s csak Vilmosnak, akit nagynak nevez a történelem, sikerült azt egységes állammá összefoglalnia. Kijelenti, hogy az államhatalom teljes erejével kell fellépni a felforgató törekvések ellen, melyek már a vallást és a családot sem kimélik. Emlékeztbe idézi Vilmos császárnak és derék tanácsosainak önzetlen munkásságát, melyet példának állít a hazaszeretettől áthatott német nép elé. Poharát az ősi Brandenburgra emeli.

Konferencia a pénzláb miatt.

Budapest, febr. (Saj. tud. táv.) Az amerikai képviselő kamara 279 szóval 3 ellen egy billt fogadott el arra nézve, hogy egy nemzetközi konferenciát hívjanak össze a bimetalis pénzérték tárgyában.

A görög király meghajlott.

Athén, február 27. (Saját tud. táv.) György görög király hir szerint elfogadta a nagyhatalmak feltételeit.

Angolország álláspontja.

London, febr. 27. (Saját tud. táv.) Angolország minden fentartás nélkül hozzájárult az orosz javaslatához.

A görög király nyilatkozata.

Budapest, febr. 27. (Saj tudósítónk táv.) **A "Gaulvis, Londonból azt a nagyjelentőségű táviratot veszi, hogy György görög király főleg Ororszag energikus fellépése következtében kijelentette, hogy a hatalmak követeléseinek eleget tesz.**

Az utolsó puska lövések.

Athén, febr. 27. (Saj. tud. távirata.) Kandiából jelentik: A kormány által fegyverzett török csapatok elhagyták a várost, hogy az e körül fekvő stratégiai pontokat megszállják. Ez alkalommal összeütközésre került a dolog a keresztényekkel, akik kemény veszteségeket szenvedtek. A kikötőben horgonyzó hajók parancsnokai óvást emeltek a kormányzó előtt a fegyverszünet megsértése miatt.

Török hadi készülődések.

Athén, febr. 27. (Saj. tud. táv.) A határról nagy *csapatösszpontosítások hirtelen érkeznek*. A törökök szakadatlanul fegyverkeznek. A keresztények élete *sokféle veszedelemben* forog. Innen is újabb csapatok indulnak utnak. A hadügyminiszter intézkedett, hogy a *thessáliai macedon* határon 14 nap alatt 10.000 főre növelje a csapatok létszámát. *Két újabb korosztályt behívtak*.

Konstantinápoly, febr. 27 (Saj. tud. táv.) Ma érkeztek meg az ázsiai első csapat szállítmányok Ruméliába. A mozgósítás legapróbb részleteit is a szultán személetesen intézi. A csapatokat Mauser-fegyverekkel látják el.

KÖZGAZDASÁG.

Zárlat alól feloldott községek. A sertés zárlat alól ujabban ismét két község, nevezetesen Ér-Keserü és Ér-Kenez lettek feloldva, a sertésvész miatt elrendelt zár alól.

Országos vásár Érmihályfalván. Az érmihályfalvai országos vásár folyó évi márczius havában fog megtartatni és pedig 17-én baromvásár, 18-án pedig kirakodó vásár.

Terményfőzsde.

Budapest, február 27.

B u z a	ősze, bácskai	7.82
	ősze, északi	7.83
	október-novemberre, bácskai	7.34
	okt.-nov.-re északi	7.36
R o z s	ősze bácskai	10.95
	ősze, északi	3.65
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.57
	okt.-nov.-re, északi	3.80
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	3.82
	okt.-nov.-re, északi	11.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. febr. 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlávon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresemény sorajegy-kölcsön	149.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorajegy kölcsön	137.50
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	123.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Tsztrák korona járadék	100.20
1860. osztrák államsorsjegyek	141.50
Osztrák magyar bankrészvény	945.—
Magyar hitelbank részvény	392.—
Osztrák hitelintézeti részvény	359.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	341.26
20 frankos arany (Napoléondor)	9.52

Német birodalmi márka	58.72 1/2
London vista	119.95
Páris vista	47.65
20 márkás arany	11.74

Szerkesztői posta.

Bálozó. A meghívott vendégek, kik nem tagok és nők egyáltalában jegyet nem kötelesek váltani. De ha váltanak azt mint felül-fizetést a könyvtár javára fogja nyugtázni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó szőlővesszők

A biharmegyei takarékpénztár sárándi gazdaságában százezer darab legnemesebb különféle fajta

sima szőlővessző

a sárándi vasúti állomáshoz szállítva egy ezer darabonként 5 forintjával eladó.

Megkeresések a sárándi gazdaság intézőségéhez intézendők. 1-3

Markovits Mór

párti áruházában

N.-Várad, Kert-utca > Korona -kávéházzal szemben az összes raktáron levő csődtömegekből megvett árukat melyek már eddig is 50 százalékkal olcsóbbak voltak mint bárhol

Üzlet átalakítás miatt becsáron alól is bármely árban árusítatnak el.

E ritka kedvező alkalomra a n. érdemű közönség b. figyelmébe ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Markovits Mór.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve: **Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.**

Kitüntetve: **Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.**

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára
OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegasszony ö esászár és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt
egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges
tárgyait a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, esillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. (242) 16-52

Műhímezés.

Templom- és kápolna berendezések.

Egyházi ruhák és fehérneműk.

→& Uj üzlet! a „GOMBKIRÁLY“-hoz! Uj üzlet! &←

Czillér Imre és Társa
 rövidáru-üzlete Bazár-szoros és Bémer-tér sarkán (Mayr-ház.)

Előzékeny és pontos kiszolgálás!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy
Nagyváradon Olaszi Bazárszoros és Bémer-tér (Mayr-házban)

**rövidáru és divatkereskedést
 nyitottunk.**

A fővárosban éveken át szerzett tapasztalataink jó hírnevünk és a rendelkezésünkre álló alap feljogosítanak azon reményre, hogy tisztelt vevőink kívánságait pontosan s a legméltányosabban teljesíthessük.

Mi teljes igyekezettel azon leszünk, hogy megelégedésüket minden tekintetben kiérdemeljük.

Egyedüli főraktár **Ludwig József** römerstadi vászon-áru gyárából.

Dus választék mindennemű kézimunkákban.

Kiváló tisztelettel

CZILLÉR IMRE és TÁRSA.

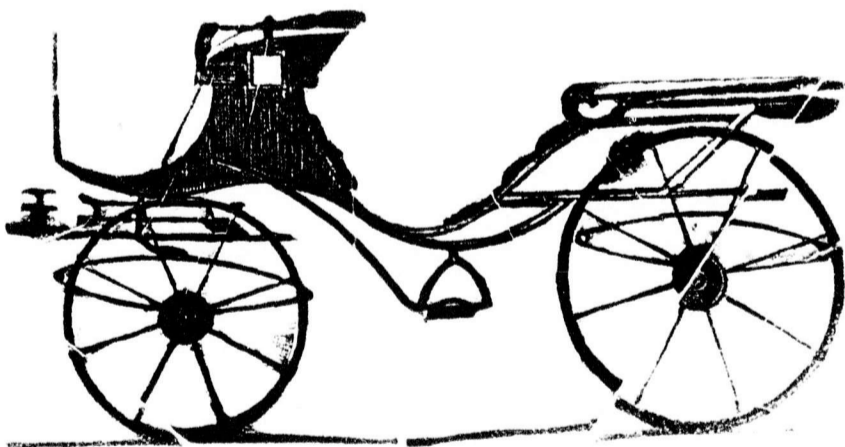
Szabott árak!

Szabott árak!

→ Kötött harisnya és lábtyű a híres 6 szálú „Hausfrauen-Garn“-ból. ←

Hatóságilag engedélyezett kocsik kiállítás.

Az 1891. évi országos kiállításon
 aranyéremmel.

Az 1896. millenniumi kiállításon
 szolid és tartós munkáért kttüntetve.

ELŐLEGES JELENTÉS.
Nagy kocsik-kiállítás és kiárusítás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a *márczius 14., 15., 16. nagyvásár* alkalmából kedvező idő esetén a szokásosnál **sokkal**

nagyobb s fényesebb kocsik kiállítását

rendezek **Apácza-utcán végig hol gyáram van**, mindenféle fedeles és fedetlen szandlaufer gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb kőrös-fából erős, csinos munkát mutatok be, melynek megtekintésére a nagyérdemű közönség figyelmét felhívom.

Gyáramban készült összes **kocsikat melyen leszállított árban** árusítom el.

Ezen kedvező alkalmat a t. vevőközönség t. figyelmébe ajánlva, maradtam teljes tisztelettel

Bodánszky Lipót,
 kocsigyáros.

— A legolesőbb alkalmi vételi áruház. —

Márkus József

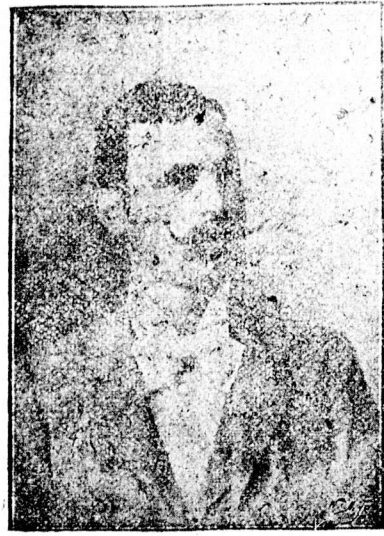
252-18-52

ÁRUHAZA

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején (Kohn Emánuel-féle ház).

Női és leány felöltő terme

Gallérok . . . 1 frt 50 krtól.
Kabátok . . . 4 frt 50 krtól.
Gallér, elegáns Plüsch . . .
8 frt 50 krtól.
Gyermek-köpeny 3 frt 50 krtól.
Plüsch kabátok . . . 9 frttól.
Fél Raadok félárban.
Kész blousok . 1 frt 80 krtól.
Gyapju alszoknyák . . .
1 frt 50 krtól.

A legujabb Thiebet gallér,
plüsch bélésel . . 16 frttól.
Model kabátok . . 10 frttól.
Valódi szörme gallérok . .
8 frttól.
A legujabb karakul gallérok,
plüssel kibélelve . . 9 frttól.
Női karmantyúk és sapkák
félárban.

Női ruhakelme és fehérnemű osztály

Egy szép angol ruhára 1.50
Egy téli gyapju kelme ruhára
2 frt 75 kr.
Tiszta gyapju Kasan méterje
52 kr.
120 ctm. angol kelme mtr.
65 kr.
Legujabb mintázott francia
kelme mtr. 68 kr.
Szurah selyem minden szín-
ben mtr. 78 kr.

Fekete mintázott divat-sely-
mek 1 frttól.
Legujabb szicíliai selyem,
alkalmi ruhákra . 90 krtól.
Tiszta gyapju sotisch kel-
mek 52 kr.

1 vég szepességi vászon 3.80
1 vég rumburgi I. rendű 5.50
1 vég Schroll Chiffon . . 4.80
Csodálatos jó minőségű 2 sze-
mélyes selyem paplan . 6.35
1 madracz 5 frt.
Futószőnyegek méterje 15 kr.
Kitünő mosó barchetek 20 kr.

Teljes menyasszonyi kelengyék 100 frttól 2000 frtig.

Szabó-kellékek osztálya.

Legjobb minőségű harangszövet . 15 kr.
Foulard szatin 13 kr.
Atlas szatin (minden színben) . . 25 kr.
Moarc harangbélés 18 kr.
Lószőr kelme 27 kr.
Vasszalu szövet aljbélésnek egész uj 16 kr.

Férfi-divat osztály.

Egy finom Creton ing 2 gallérral . . 1.40
Egy elegáns hálóing díszszel . . . 1.40
1 finom Chiffon ing 1.20-tól.
1 egész finom ing 1.50
1 jó minőségű redős ing 1.25
1 kitünő minőségű lábravaló 1.20
3 pár fegyházban kötött harisnya 90 kr.
Zsebkendőkben különlegességek

Női ruhák mérték után kitünő szabás, elegáns kivitel 20 forinttól.

Mindennemű ruhadiszek, rövidárak a legolesőbb árban.

Férfi nyakkendőkben dús választék.

Vidéki rendelések kivételes figyelemmel.

Ruhakelme minták bérmentve.

Mérték szerinti ruhák 24 óra alatt.

Szövet- és csipke függönyök.

Asztalmenüek.